

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä

# Toiminta- ja taloussuunnitelma 2022 – 2024

<b>1</b>	<b>Kuntayhtymän suunnitteluperusteet</b>		<b>3</b>
1.1	Suunnittelujärjestelmä	3	
1.2	Valtiovallan ohjaus	3	
	1.2.1 Sote-uudistus muuttaa kuntien tehtäviä ja julkishallinnon rakenteita	3	
	1.2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet ja korvaukset	4	
	1.2.3 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet	4	
1.3	Kuntayhtymän toiminta-ajatus	5	
1.4	Jäsenkunnat ja niiden lausunnot	5	
1.5	Väestötiedot ja -ennuste	7	
<b>2</b>	<b>Kuntayhtymän toiminnan painopistealueet 2022</b>		<b>8</b>
2.1	Kehittämishankkeet	8	
	2.1.1 Toimitilat	8	
	2.1.2 Kotisairaaloiminnan aloittaminen	8	
2.2	Henkilöstö	8	
2.3	Investoinnit	8	
2.4	Riskit	9	
2.5	Tulevaisuus	10	
<b>3</b>	<b>Talousarvion sitovuus</b>		<b>11</b>
<b>4</b>	<b>Talous- ja toimintasuunnitelman yleiset laskentaperusteet</b>		<b>12</b>
<b>5</b>	<b>Jäsenkuntien osuudet</b>		<b>15</b>
<b>6</b>	<b>Tuloslaskelma</b>		<b>16</b>
<b>7</b>	<b>Investoinnit</b>		<b>17</b>
<b>8</b>	<b>Rahoituslaskelma</b>		<b>18</b>
<b>9</b>	<b>Henkilöstösuunnitelma 2022 – 2024</b>		<b>19</b>
<b>10</b>	<b>Talous- ja toimintasuunnitelma tulosalueittain 2022 - 2024</b>		<b>20</b>
10.1	Hallinto	20	
10.2	Tukipalvelut	21	
	10.2.1 Toimisto	21	
	10.2.2 Kiinteistöhuolto	21	
10.3	Avohoito	23	
	10.3.1 Lääkärin vastaanotto toiminta	24	
	10.3.1.1 Sairaanhoidtajien vastaanotto toiminta	24	
	10.3.2 Neuvolatoiminta	25	
	10.3.3 Kouluterveydenhuolto	26	
	10.3.4 Opiskelijaterveydenhuolto	26	
	10.3.5 Kotisairaanhoidto	26	
	10.3.6 Suun terveydenhuolto	27	
10.4	Keskitettyt palvelut	29	
	10.4.1 Vuodeosasto	29	
	10.4.2 Laitoshoidon tukipalvelut	31	
	10.4.2.1 Siivoustoimi	31	
	10.4.2.2 Välinehuolto	31	
	10.4.2.3 Muut huoltopalvelut	31	
	10.4.3 Erityispalvelut	33	
	10.4.3.1 Laboratorio	33	
	10.4.3.2 Röntgen	33	
	10.4.3.3 Kuntoutus	34	
10.5	Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue	36	
	10.5.1 Ympäristöterveyslautakunta	36	
	10.5.2 Muu hallinto	37	
	10.5.3 Terveysvalvonta	37	
	10.5.4 Eläinlääkintähuolto	38	
	10.5.5 Kustannustenjakso ja jäsenkuntien osuudet	38	
	10.5.6 Ympäristönsuojelu	41	
	<b>Organisaatiokaavio</b>	43	

# 1 KUNTAYHTYMÄN SUUNNITTELUPERUSTEET

## 1.1 SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

Kuntalain mukaan kunnilla ja kuntayhtymillä tulee olla vähintään kolmea vuotta koskeva taloussuunnitelma, johon sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet sisältyvät. Kuntayhtymässä on päädytty laatimaan minimipituinen eli kolmen vuoden taloussuunnitelma, jossa suunnittelukauden ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Toimintasuunnitelmaa 2022 – 2024 varten on jäsenkunnilta pyydetty lausunnot. Lausunnot ja niiden vastineet ovat kohdassa 1.4.

## 1.2 VALTIOVALLAN OHJAUS

### 1.2.1 Sote-uudistus muuttaa kuntien tehtäviä ja julkishallinnon rakenteita

Sote-uudistusta koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.7.2021. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy uusille hyvinvointialueille 1.1.2023. Uudistuksessa tehdään muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen

- järjestämiseen,
- tuottamiseen ja
- rahoitukseen.
- 

#### **Hyvinvointialueet pähkinänkuoressa**

Hyvinvointialueet ovat uusia julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on alueellaan itsehallinto. Hyvinvointialueita on yhteensä 21. Manner-Suomessa hyvinvointialueet vastaavat maantieteellisesti nykyisiä maakuntia muualla kuin Uudellamaalla.

Uudenmaan erillisratkaisun mukaisesti maakunnan alueelle muodostetaan neljä hyvinvointialuetta. Helsingin kaupungilla säilyy jatkossakin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaa HUS-yhtymä.

Hyvinvointialueen ylin päättävä toimielin on suorilla vaaleilla valittu aluevaltuusto. Ensimmäiset aluevaalit järjestetään 23.1.2022.

Aluevaaleja ei järjestetä Helsingissä, jossa kunnanvaltuutetut päättävät sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimesta jatkossakin.

#### **Hyvinvointialueiden rahoitus**

Hyvinvointialueiden toiminta perustuu pääosin valtion rahoitukseen, joka on yleiskatteellista. Rahoitus jaetaan kullekin hyvinvointialueelle sen asukkaiden laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella.

Osa hyvinvointialueiden rahoituksesta määräytyy asukasmäärän mukaisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin perusteella. Pelastustoimen rahoitukseen vaikuttavat lisäksi alueelliset riskitekijät.

#### **Hyvinvointialueiden perustaminen vaikuttaa kuntien tehtäviin ja toimintaan**

Hyvinvointialueiden perustaminen ja niiden rahoitusjärjestelmän luominen muuttaa kuntien nykyistä peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaa, kaikki

kunnat velvoitetaan alentamaan kunnallisveroa ja yhteisöverojärjestelmään tehdään muutoksia. Verorakenteen muutokset eivät kiristä verotusta.

Hyvinvointialueiden työntekijöiksi vuonna 2023 siirtyy liikkeenluovutuksilla noin 173 000 sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstöä kunnista ja kuntayhtymistä. Hyvinvointialueen työntekijöiksi siirtyvät myös kuntien opetustoimesta opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit. Lisäksi kunnan tukipalveluissa työskentelevä työntekijä siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen, jos hänen tehtävistään kohdistuu vähintään puolet kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluihin.

Itsehallinnolliset alueet mahdollistavat vaiheittaisen siirtymisen monialaisiin maakuntiin. Kesällä 2021 käynnistettiin hanke, jossa selvitetään, mitä uusia tehtäviä hyvinvointialueille voisi jatkossa siirtää. Samalla käynnistettiin valmistelu maakuntaveron käyttöönnotosta.

### **valtiovarainministeriön rooli sote-uudistuksen valmistelussa**

Valtiovarainministeriö vastaa hyvinvointialueiden perustamista, hallintoa, rahoitusta ja henkilöstöä sekä omaisuusjärjestelyjä koskevan lainsäädännön valmistelusta ja täytäntöönpanon ohjauksesta.

Ministeriön vastuulle kuuluvat esitykset kuntien tehtäviä ja rahoitusta koskevista muutoksista sekä verolainsäädännön muutokset. Uudistus vaikuttaa myös julkisen talouden suunnitteluun.

## **1.2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet ja korvaukset**

Vuodesta 2009 lähtien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuus on suoritettu kunnalle yhtenä kokonaisuutena. Sosiaali- ja terveydenhuolto kuuluu osana vuoden 2010 alusta voimaan tulleeseen kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muutos ja valtionosuusjärjestelmän muutos tulivat voimaan 1.1.2015.

Rahoituksen kehittäminen kytkeytyy sote-uudistukseen.

## **1.2.3 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet**

Pelkosenniemen, Savukosken ja Sallan kunnat sekä Kemijärven kaupunki muodostivat 1.1.2013 alkaen Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen, joka on Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän alainen tulosalue. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Pelkosenniemi ja Savukoski ja osajäsenkuntia Salla ja Kemijärvi.

Vuoden 2016 alusta lakisääteiset ympäristönsuojelun viranomaistehtävät siirtyivät Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon järjestettäväksi Pelkosenniemen, Savukosken ja Kemijärven osalta. Sallan kunta siirsi ympäristönsuojelun viranomaistehtävät kuntayhtymälle vuonna 2019.

### **1.3 KUNTAYHTYMÄN TOIMINTA-AJATUS**

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä on palvelukuntayhtymä, jonka tehtävänä on järjestää Pelkosenniemen ja Savukosken kuntien asukkailla perusterveydenhuollon palvelut kansanterveys- ja muiden lakien mukaisesti sekä sovittaa palvelut yhteen erikoissairaanhoidon palvelujen kanssa.

Kuntayhtymä järjestää lisäksi ympäristöterveydenhuollon palvelut jäsenkunnilleen ja osajäsenkunnilleen Kemijärven kaupungille ja Sallan kunnalle. Kuntayhtymä hallinnoi Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella, joka järjestää alueella yleisen terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon palvelut. Se myös järjestää alueen ympäristönsuojelun viranomaistehtävät.

Toimintaa suunnitellaan ja palvelut järjestetään kuntalaisten tarpeiden pohjalta. Tavoitteena on säilyttää perusterveydenhuollon palvelut lähipalveluna, pitää palvelujen saatavuus kohtuullisena ja laatu hyvänä mahdollisimman tasapuolisesti molemmissa jäsenkunnissa.

Kuntayhtymän toiminnallisena tavoitteena on edistää eri-ikäisten kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia, ylläpitää väestön työ- ja toimintakykyä sekä ehkäistä sairastumista. Tuloksen saavuttamiseksi panostetaan henkilöstön ammattitaidon ylläpitämiseen henkilökunnan kouluttamisella.

### **1.4 JÄSENKUNNAT JA NIIDEN LAUSUNNOT**

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat Pelkosenniemi ja Savukoski. Kuntayhtymän osajäsenkuntia ovat lisäksi Kemijärven kaupunki ja Sallan kunta ympäristöterveydenhuollon palvelujen tuottamisessa sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävissä. Kuntayhtymän kotipaikka on Pelkosenniemi. Organisaatiokaavio esitetään tämän vihkosen lopussa.

Jäsenkunnilta on pyydetty lausunnot kuntayhtymän toiminnan kehittämistä varten. Lausunnoissa todetaan mm. seuraavaa:

Kunnan maksuosuus ei saa nousta kuluvan vuoden tasosta työehtosopimuksen mukaisten henkilöstökulujen kasvua enempää. Kuntayhtymän perusterveydenhuollon ja ympäristöterveydenhuollon asiantuntijoiden tulee laatia toimintasuunnitelma, jolla lisätään tuloja, vähennetään menoja ja/tai parannetaan tuottavuutta. Maksuosuuden kasvu tulee estää monipuolisin keinoin, mm. porrastamalla henkilöstön lomien, vuodeosaston kesäsululla. Pelkosenniemen kunta esittää myös yhteistyön lisäämistä Pelkosenniemen kunnan sosiaalipalvelujen kanssa.

Kuntayhtymän on huomioitava talousarviovalmistelussa lähestyvä sote-uudistus erityisesti kalliissa laite- ja kalustoinvestoinneissa, siten, että vain välttämättömimmät laitteet ja kalusto hankitaan. Valmistelu tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä peruskuntien kanssa ja valmistelun lähtökohtana tulee ensisijaisesti olla peruspalveluiden säilymisen turvaaminen ja kehittäminen alueella.

Kalustoon liittyen on selvitettävä, onko järkevää myydä irtain kalusto tai osa siitä leasing-yhtiölle ja vuokrata kalusto takaisin kuntayhtymälle.

Kuntayhtymän hallituksen on aloitettava yhteistyössä peruskuntien kanssa kuntayhtymän kiinteistöomaisuuden osittamisen valmistelu peruskuntien kesken.

Talousarvioesitys tulee laatia perussopimuksessa määritetyssä aikataulussa lokakuun loppuun mennessä.

**Vastine:**

Kuntayhtymä pyrkii kaikissa olosuhteissa järjestämään perusterveydenhuollon palvelut mahdollisimman tehokkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti kaikille kuntalaisille.

Koronaviruksen vaikutuksia toiminnan sopeuttamiseen on tässä vaiheessa vaikea arvioida.

Hyvinvointialueeseen siirtyminen tuo lisäkuluja erilaisten ohjelmistojen päivitysten kautta sekä erilaiset selvitysten kautta lisääntyvän työmääränä. Lisäkulujen kattaminen täysin vain toiminnan muutoksilla on mahdotonta. Toiminnan tehostamiseksi suurin säästö saavutetaan vuodeosaston lakkauttamisella ja kotisairaaloimintaan siirtymisellä. Kotisairaanhoidon tulojen pääsääntöinen ohjautuminen on tapahtunut kuntiin, koska kunnat laskuttavat kotisairaanhoidon ja kotipalvelun yhteiset kuukausimaksuasiakkaat. Kunnat eivät ole tähän saakka tulouttaneet kotisairaanhoidon osuutta maksuista, joten se on jäänyt saamatta.

Valtiovallinnon taholta sote-valmisteluun liittyvä tiedonkeruu ja siihen liittyvät muutokset aiheuttavat runsaasti paineita tietojärjestelmien hankintaan ja niiden hallinointiin sisältöineen ja aikatauluineen. Kuntien ja kuntayhtymien automatisoitu talousraportointi on lakisääteinen velvoite.

Kuntayhtymän hallitus päätti ostaa vuodeosaston ravintopalvelut yksityiseltä palveluntuottajalta Neidon Sydän Oy:ltä. Sopimus on tuottanut säästöä vuonna 2021, joten saamme siitä säästöä myös vuonna 2022.

Perussopimukseen on tehty kuntalain edellyttämät muutokset vuonna 2021.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on määritelty kuntayhtymän tehtävä- ja tulosalueet. Jäsenkuntien valtuustot vahvistavat kuntayhtymän tilivelvolliset. Jäsenkunnat ovat määritelleet vuonna 2001 tilivelvollisiksi kuntayhtymän hallituksen jäsenet sekä sen asettamien toimikuntien jäsenet ja johtavan lääkärin. Lisäksi viranhaltijoista on virkanimikkeittäin tilivelvollisiksi määritelty johtava hoitaja, vastaava hammaslääkäri, terveysvalvonnan johtaja - joka nimike on nyt ympäristöterveysjohtaja ja toimistonhoitaja.

Palvelujen tasapuolinen järjestely jäsenkuntien kesken on ollut osittain ongelmallista toimitilajärjestelyjen vuoksi. Savukosken terveydenhuollon palveluille on saatu uudet toimitilat valmiiksi syyskuussa 2020 ja suun terveydenhuoltokin voidaan tarjota nyt paikkakunnalla.

Kalliita laite- ja kalustohankintoja ei ole suunniteltu vuodelle 2022 vain toiminnan kannalta välttämättömät hankinnat suoritetaan. ATK-laitteet on hankittu jo vuodesta 2020 alkaen leasingilla LapIT Oy:ltä. Mahdollisten äkillisten kalliiden hankintojen hankinnasta päättää kuntayhtymän hallitus ja hankinnat esitetään tehtäväksi leasingilla.

Olemassa olevien laitteiden mahdollista myymistä leasing-yhtiölle on selvitetty ja todettu ettei se tuo kustannuksiin säästöjä, koska ikävähennykset huomioiden saatava hinta jää alhaiseksi ja leasinghinta suhteessa korkeaksi. Hyvinvointialueeseen siirryttäessä katsomme olevan kuntayhtymän etu, että meillä on jo olemassa omat maksetut laitteet. Näin toivomme useampien toimintojen helpommin säilyvän meillä.

## 1.5 VÄESTÖTIEDOT JA ENNUSTE

	31.12.2019	31.12.2020	2030 ennuste	2040 ennuste
<b>Pelkosenniemi</b>	<b>939</b>	<b>931</b>	<b>915</b>	<b>866</b>
<b>Savukoski</b>	<b>1005</b>	<b>1009</b>	<b>884</b>	<b>810</b>
<b>Jäsenkunnat yhteensä</b>	<b>1944</b>	<b>1940</b>	<b>1799</b>	<b>1676</b>
<b>Lähde</b>	Tilastokeskus 31.3.21 Tilastokeskus 30.9.19			

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli elokuun lopussa 5 545 179. Maamme väkiluku kasvoi tammi-elokuun aikana 11 386 hengellä. Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoa oli 14 086 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 3 484 vähemmän kuin kuolleita.

Tilastokeskuksen tuoreimman väestöennusteen mukaan Suomessa kuolisi vuoden 2060 loppuun mennessä 700 000 ihmistä enemmän kuin syntyy, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Suomessa syntyisi 2060-luvulla enää alle 40 000 lasta vuosittain. Pitkällä aikavälillä syntyvyys ei ole ikärakenteen kannalta kestävällä tasolla.

Pelkosenniemen väkiluku elokuun 2021 lopussa on pysynyt samana kuin vuoden alussa. Savukosken väkiluku on kasvanut 17 henkilöllä (Tilastokeskus 21.9.2021).

Tilastokeskuksen väestöennusteet perustuvat havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä. Niitä laadittaessa ei oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen. Laskelmat ilmaisevat lähinnä sen mihin väestökehitys johtaa, jos se jatkuu nykyisen kaltaisena. Niitä ei siis tule tulkita vääjäämättä toteutuvana kehityksenä. Väestöennusteen tehtävä on tarjota päättäjille työkaluja sen arvioimiseksi, tarvitaanko toimia, joilla kehitykseen voidaan vaikuttaa.

## 2 KUNTAYHTYMÄN TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET 2022

### 2.1 Kehittämishankkeet

#### 2.1.1 Toimitilat

Terveyskeskustoimintojen keskittäminen yhteen kiinteistöön saatiin Savukoskella päätökseen syyskuussa 2020. Kuntayhtymän hallituksen marraskuun 2020 päätökseen perustuva Pelkosenniemen Terveystalon myynnin odotetaan toteutuvan ennen vuoden 2021 loppua. Neuvolatoiminnoille on järjestetty tilat vuodeosaston kahdesta huoneesta. Fysioterapia toimii Pelkosenniemen ns. talonmiehen asuntotalossa.

#### 2.1.2 Kotisairaaloiminnan aloittaminen

Kotiin annettavien palveluiden kehittäminen on valtakunnallinen tavoite, jotta kotona asuminen mahdollistuisi mahdollisimman pitkään. Kotisairaaloiminnan aloittaminen on ollut suunnitelmassa jo vuonna 2021, mutta vallitseva koronatilanne ja hyvinvointialueen toteutumisen odottaminen ovat siirtäneet sitä. Kotisairaalaan yhdistyisivät kotisairaanhoidaja, vuodeosaston hoitajat ja kuntien kotihoito. Kotisairaala toiminnalla mahdollistetaan kotiapu ja sairaanhoidollinen apu ja tuki vuorokauden ympäri kotiin ja alueen palvelukodeille sekä perhehoitoon.

### 2.2 Henkilöstö

Talousarvioissa on huomioitu palvelujen tuottamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit.

Terveyskeskuslääkäreiden virkoihin on varattu 2 henkilön työpanos, jotta hoitoon pääsy toteutuu lain edellyttämällä tavalla.

Hammaslääkärille pyritään palkkaamaan sijainen vakinaisen viranhaltijan vuosiloman ajaksi, jotta hoitotakuu toteutuu lain edellyttämällä tavalla.

Vuosilomien ajaksi supistetaan toimintoja avohoidossa ja vain toiminnan kannalta pakolliset sijaiset hankitaan.

Siivoustoimessa on kaksi oppisopimusta laitoshuoltajan tutkintoon koulutettavaa. Siivoustoimessa pyritään, ettei sijaisia tarvita, vaan Pelkosenniemen ja Savukosken toimitilojen työntekijät sijaistavat toisiaan.

Tukipalveluissa on taloustoimistoon määräaikaisen toimistosihteerin palkkaukseen tarvittava erä ja varaus työntekijän palkkaukseen eläköityvän henkilön tilalle.

Henkilökunnan koulutussuunnitelma tehdään suunnitelmakaudelle ja päivitetään vuosittain. Koulutuksissa hyödynnetään Lapin sairaanhoitopiirin koulutuksia, jotka pääsääntöisesti toteutetaan etäkoulutuksina teamsin kautta.

### 2.3 Investoinnit

Investoinneista pidättäydytään suunnitelmakaudella.



## 2.4 Riskit

Jäsenkuntien yhä kiristynyt taloudentila ja alueen väestön väheneminen kohdistuvat myös kuntayhtymän toimintaan ja talouteen. Erityisesti väestön ikääntymisestä aiheutuva menojen kasvu on pyrittävä sopeuttamaan jäsenkuntien taloutta ajatellen, koska tulojen lisäämismahdollisuudet ovat rajalliset. Terveystenhoito rahoitetaan pääasiassa verovaroin, kuntayhtymälle rahoitus tulee jäsenkunnilta. Asetuksella säädetyillä asiakasmaksuilla voidaan kattaa vain noin 6 % kustannuksista.

Toiminnallisesti kuntayhtymä on pienenä yksikkönä hyvin haavoittuvainen. Toiminnan turvaaminen kaikissa tilanteissa ja sijaisuusjärjestelyistä sopiminen on monilta osin vaikeaa, osittain jopa mahdotonta, koska monilla henkilöillä on sellaista osaamista, jota muut eivät hallitse. Yhdenkin henkilön poissaolo saattaa vaikuttaa monen yksikön toimintaan. Yllättävällä poissaololla saattaa olla hyvin haitallisia vaikutuksia palveluiden saatavuuteen ja toiminnan tehokkuuteen. Toiminnan haavoittuvuuden estämiseksi vain yhden osaajan varassa olleita toimintoja on systemaattisesti pyritty opettamaan useammalle henkilölle ja tavoitteena on, että ainakin kaksi henkilöä osaa tehdä useimmat toiminnot. Monialaosaaminen vähentää työyhteisön haavoittuvuutta ja samalla lisää työntekijän osaamista sekä motivaatiota työhönsä.

Koronataudin laajeneminen voi aiheuttaa monenlaisia ongelmia palvelujen tuottamiseen. Rokotteiden suoja ei poista mahdollisuutta altistua tai sairastua koronaan ja sitä kautta työntekijän joutumista olemaan poissa töistä.

Hyvinvointialueeseen siirtyminen ja jäsenkuntien heikentynyt taloudellinen tilanne aiheuttaa epävarmuutta ja pelkoa nykyisten palvelujen ja työpaikkojen säilymisestä paikkakunnalla.

Väkivallan riski ja uhkaavat tilanteet työpaikoilla ovat lisääntyneet viimeisten vuosien aikana. Väkivallan tai sen uhan kohteeksi joutumisen todennäköisyys on suuri palvelu-, hoitotyö- ja sosiaalialan työpaikoilla. Sekä potilaisiin että henkilökuntaan kohdistuviin uhkaaviin tilanteisiin pyritään varautumaan kouluttamalla henkilökuntaa. Kuntayhtymässä on laadittu ohje väkivallan uhkatilanteiden ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi. Turvallisuuskoulutusta, johon sisältyy myös palo- ja pelastusharjoituksia, järjestetään säännöllisesti. Ulkoalueiden teknistä valvontaa on parannettu kameravalvonnalla.

Sähköiseen viestintään liittyviä riskejä varten kuntayhtymässä on tietoturvaan liittyvät toimintaohjeet ja omavalvontasuunnitelma. Kaikki työntekijät allekirjoittavat salassapito- ja tietojärjestelmäkäyttäjäsitoumuksen. Tietojärjestelmien toimivuuden varmistamiseksi tehdään yhteistyötä LapIT Oy:n kanssa.

Sähkön jakeluhäiriöiden varalta kuntayhtymällä on varavoimalaite, joka mahdollistaa normaalin työskentelyn mahdollisten pitkittyneiden sähkökatkojen aikana ja poikkeusoloissa. Riski on kuitenkin varavoiman käyttöön saattamisessa vaadittavan siirron järjestämisessä.

Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus on päivitetty. Jatkuvien seuranta-toimenpiteiden avulla pyritään löytämään mahdolliset puutteet ja korjaamaan ne. Jokainen kuntayhtymän palveluksessa oleva on velvollinen omalta osaltaan noudattamaan toimintaa koskevaa lainsäädäntöä, kuntayhtymän hallituksen ja johdon tekemiä päätöksiä ja niiden antamia ohjeita sekä pyrkiä omalta osaltaan saavuttamaan yksikölle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Lisäksi jokainen kuntayhtymän palveluksessa oleva on velvollinen huolehtimaan siitä, että kuntayhtymän omistama tai kuntayhtymän hoidettava omaisuus pidetään kunnossa sekä käytetään taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

## 2.5 Tulevaisuus

Valtakunnallisen sote-uudistuksen tavoitteina on mm. kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla sekä hillitää kustannusten kasvua.

Perusjäsenkuntien kiristävä taloustilanne, väestön väheneminen ja ikääntyminen asettavat lisäpaineita kuntayhtymän toiminnan järjestelyihin. Erilliset sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat vaikeuttavat yhteistyötä ja työntekijöiden yhteiskäyttöä kuntalaisen parhaaksi.

Toimintatapojen uudistamisella, panostamisella asiakaslähtöisyyteen sekä ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään työhön voidaan kehittää palvelujen laatua ja vaikuttavuutta, mikä hillitsee jatkossa myös kustannusten kasvua. Painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä.

Lääkärin vastaanottoa ja muita perusterveydenhuollon avopalveluja jatketaan molemmissa kunnissa. Savukosken toimitilojen valmistuttua siellä voidaan tarjota myös suun terveydenhoito. Röntgenpalvelut säilytetään Pelkosenniemen toimipisteessä.

Palautejärjestelmästä saatava tieto hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Geriatrin vastaanottoa ostopalveluna ja muistipoliklinikan käynnistäminen paransivat muistisairaiden ja ikäihmisten hoitotasapainoa ja lääkitystä, mikä johtaa vähentyneisiin sairaalahoitajaksoihin, pidempään kotona pärjäämiseen ja kaatumistapaturmien vähenemiseen.

Yhteistyö kuntien asumispalveluyksiköiden ja kotipalvelun kanssa on tiivistä ja kehitetään jatkuvasti ja hallitusti edelleen. Tulevaisuuden painopiste on kotisairaaloiminnan aloittaminen.

Aikuisneuvolatoiminta, niin omaistaan hoitavien kuin ikäihmisten, tuottaa tärkeää tietoa, jonka avulla voidaan suunnitella toimintoja vastaamaan kuntalaisten tarpeisiin ja paremmin ennakoida tulevaa.

Yhteistyötä kuntien sosiaalitoimien kanssa työttömien työnhakijoiden toimintakyvyn arvioinnissa lisätään edelleen ja sitä kautta tuetaan työllistymistä sekä saada työkyvyttömät ohjattua heille kuuluvien palveluiden piiriin, jolloin kunnatkin säästävät omissa kustannuksissaan.

Vuodeosaston käyttöaste on ollut jo toista vuotta keskimäärin 7 vuodepaikkaa. Pitkän tähtäimen suuntaus on palvelurakenteen muutos lisäämällä kotiin annettavia palveluita ja kotisairaaloiminnan suunnittelu kiinteiden vuodepaikkojen sijaan. Pyrkimyksenä kotisairaaloiminnassa olisi hoitaa mm. suonensisäiset antibioottihoidot, kivunhoito ja saattohoito potilaan kotona. Ajatusta tukee myös Valviran kannanotto kotiin annettavien terveystalvet kehittämisestä. Toiminnan muutosta valmistellaan yhteistyössä henkilökunnan kanssa.

Henkilökunnan hyvinvointiseurantaa varten on hankittu loppuvuodesta 2020 työhyvinvointikyselyohjelma. Henkilöstölle esitetään kuukausittain sama kysymyspatteristo. Kyselyn avulla voidaan selvittää työssä jaksamista ja omaan työhön vaikuttamismahdollisuutta.

### 3 TALOUSARVION SITOVUUS

**Jäsenkuntien valtuustot** vahvistavat kuntayhtymän talousarvion tuloslaskelman, investointiosan ja rahoituslaskelman. Jäsenkuntien valtuustoihin nähden kuntayhtymän talousarvio sitoo jäsenkuntien maksuosuuksien, käyttötalouden ja investointien nettosumman osalta.

**Kuntayhtymän hallitus** vahvistaa kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2021 seuraavasti:

Käyttötalouden toiminnalliset (määrälliset) tavoitteet ovat jäsenkuntien valtuustoihin nähden ohjeellisia hoitopäivien ja avohoitokäyntien osalta.

Investointiosan sitovuus määritellään hankkeittain. Määrärahojen siirrosta hankkeiden välillä päättää yhtymähallitus.

Talousarviomäärärahat ovat sitovia tulosalueittain ja tukipalveluyksikön osalta tulosyksikön sisällä. Tulosalueen määrärahojen käytöstä ja määrärahojen siirroista tulosalueen yksiköiden välillä päättää tulosalueen johtaja ja tukipalveluyksikön osalta toimistonhoitaja.

Kuntayhtymän hallitus päättää mahdollisista tulosalueiden välisistä määrärahojen siirrosta.

Johtavan lääkärin tulee havaittuaan, että toiminnalliset tai taloudelliset tavoitteet ylittyvät tai alittuvat merkittävästi, raportoida ja tehdä esitys tarvittavista toimenpiteistä yhtymähallitukselle.

## 4 TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMAN YLEISET LASKENTAPERUSTEET

### **Palkat**

Arviossa on virka- ja työehtosopimusten mukaisiin palkkoihin varattu 1 % korotus. Palkat ja palkkiot, 2.483.200 € (2.481.500 v. 2021), ovat n. 49,6 % koko talousarvion käyttömenoista.

### **Henkilösivukulut**

Henkilösivukulujen määräksi on arvioitu noin 25,75 % palkoista ja palkkioista, yhteensä 701.300 €. Palkkaperusteinen eläkemaksu on laskettu 17,04 % mukaan. Palkkaperusteinen eläkemaksu sisältää myös työkyvyttömyyseläkemaksun. Eläkemenoperusteiset maksut on arvioitu Kevan antamaan ennakoilmoitukseen perustuen.

### **Palvelujen ostot**

Asiakaspalvelujen ostoihin on varattu 178.200 (205.000) €. Muut asiakaspalvelut koostuvat mm. päivystysjärjestelyistä, laituskuntoutuksen ja hammashoidon palvelujen ostosta.

Muihin ostettaviin palveluihin on varattu 878.4500 (787.500) eurolla. Summaan sisältyy uutena varautumisen tartuntatautien torjuntaan ja hoitoon ja mm. ravintopalvelujen osto vuodeosastolle ja jatkuvasti lisääntyvät ICT-kulut.

### **Tarvikkeet**

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoon on budjetoitu 443.350 (454.700) €. Erään sisältyvät mm. lääkkeet, erilaiset hoitotarvikkeet, apuvälineet, lämmitys, sähkö ja vesi.

### **Avustukset**

Kotitalouksille annettavia avustuksia, kuntayhtymän hyötyeläimen omistajalle antamia subventioita, sisältyy talousarvioon 30.000 (30 000) €.

### **Muut toimintakulut**

Muihin toimintakuluihin, 150.800 (156.400) €, sisältyvät mm. vuokrat eri yksiköiden toimitiloista ja laitteista, kiinteistöverot ja saatavien poistot.

KÄYTTÖTALOUSMENOT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	% menoista	Muutos-% 2021-2022
Palkat ja palkkiot	2479110	2481500	2483200	49,6	0,1
Henkilösivukulut	615958	698300	701300	14,0	0,4
Palvelujen ostot	1169160	992500	1056650	21,1	6,5
Tarvikkeet	514300	454700	443350	8,9	-2,5
Avustukset	22069	30000	30000	0,6	0,0
Muut menot	135980	156400	150800	3,0	-3,6
Suunnitelman muk. poistot	105549	135800	131800	2,6	-2,9
Rahoitus	5934	8500	5900	0,1	-30,6
Satunnaiset kulut	13856				
<b>Yhteensä</b>	<b>5061916</b>	<b>4957700</b>	<b>5003000</b>	<b>100,0</b>	<b>0,9</b>

### Käyttötalousmenot, % menoista



### KÄYTTÖTALOUSMENOT TEHTÄVITTÄIN

Tehtävä	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hallinto	25357	33800	37000	37000	37000
Tukipalvelut	532824	569800	602100	602100	602100
Sumu-poistot	60992	56000	53100	53100	53100
Avohoito	1474059	1455600	1654100	1654100	1654100
Sumu-poistot	28486	62900	66000	66000	66000
Keskitetty palvelut	1994938	1757800	1587100	1587100	1587100
Sumu-poistot	5819	10100	12700	12700	12700
Ympäristöth.huolto (P-S)	3645	5000	3600	3600	3600
Sumu-poistot	10251	6800			
Ympäristöth.YT-alue	773027	834800	855200	855200	855200
Ympäristönsuojelu	132728	156600	126200	126200	126200
<b>Yhteensä</b>	<b>5042126</b>	<b>4949200</b>	<b>4997100</b>	<b>4997100</b>	<b>4997100</b>

### Myyntituotot

Kuntayhtymässä suurin myyntituottojen erä on jäsenkuntien maksuosuudet kuntayhtymän menoihin.

Kunnilta ja kuntayhtymiltä saadaan tuloja mm. ulkopaikkakuntalaisten hoidosta. Valvonta-eläinlääkäriin palkkauksen korvaa valtio.

Kuntayhtymän hallitus vahvistaa kullekin vuodelle ulkokunnilta perittävät hinnat, jotka perustuvat laadittuun ja jäsenkuntien valtuustojen hyväksymään talousarvioon.

## Maksutuotot

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät maksut säädetään asiakasmaksulaissa 734/1992 ja -asetuksessa 912/1992. Määrätyt maksut ovat indeksiin sidottuja enimmäismaksuja, joita ei voi kuntayhtymässä tehtävin päätöksin ylittää. Kuntayhtymä voi päättää vain siitä, että asiakkailta ja potilailta peritään säädetty maksut enintään maksimimääräisinä, alennettuina tai että niitä ei peritä lainkaan. Pääosin maksut on peritty indeksin mukaisina enimmäismaksuina.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia uudistettiin 1.7.2021 alkaen. Palvelujen maksuttomuutta laajennettiin ja maksuja kohtuullistettiin. Uusia maksuttomia palveluja ovat esimerkiksi hoitajavastaanotot perusterveydenhuollossa, alle 18-vuotiaiden poliklinikkakäynnit, sekä eräisiin tartuntatauteihin hoitoon liittyvät asiat, kuten HIV:n ehkäisyyn tarkoitettu lääkitys.

Maksukattoa laajennettiin suun terveydenhuollosta, terapiasta, tilapäisestä kotisairaanhoidosta ja tilapäisestä kotisairaalahoidosta sekä tietyistä etäpalveluista perittäviin asiakasmaksuihin. Jatkossa maksukattoa kerryttävät myös asiakasmaksut, joiden suorittamiseen on myönnetty toimeentulotukea.

Maksukattoa koskevat uudistukset tulevat voimaan vuoden 2022 alusta, sillä maksukaton kertyminen on sidottu kalenterivuoteen.

## Tuet ja avustukset

Tuet ja avustukset ovat mm. työllistämiseen tulleita tukia valtiolta tai muulta taholta.

## Muut toimintatuotot

Muut toimintatuotot vähenevät, kun asuntojen vuokratuloja ei enää tule Pelkosenniemen neuvolan myynnin jälkeen.

KÄYTTÖTALOUSTULOT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	% tuloista	Muutos-% 2021-2022
Myyntituotot	755582	281300	377900	7,6	34,3
Jäsenkuntien osuudet	4010388	4365100	4377700	87,5	0,3
Maksutuotot	253238	300800	225100	4,5	-25,2
Tuet ja avustukset	24275	2000	15400	0,3	670,0
Muut toimintatuotot	19433	8000	6400	0,1	-20,0
Yhteensä	5062916	4957200	5002500	100	0,9

KÄYTTÖTALOUSTULOT TEHTÄVITTÄIN	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tukipalvelut	18899	8000	6800	6800	6800
Avohoito	241740	225400	259300	259300	259300
Keskitettyt palvelut	603135	154700	162800	162800	162800
Ympäristöth.YT-alue	118807	120500	155500	155500	155500
Ympäristönsuojelu	68683	83500	40400	40400	40400
Yhteensä	1051264	592100	624800	624800	624800

## 5 JÄSENKUNTIEN OSUUDET

Jäsenkuntien maksuosuudet määräytyvät perussopimuksen mukaan

- vuodeosaston osalta hoitopäivien suhteessa
- avohoidon osalta käyntikertojen suhteessa ja
- muiden toimintojen osalta asukasluvun suhteessa.

Talousarvio on laadittu vuodeosastolle 8-paikkaisena 100 % käyttöasteella (2920 hoitovuorokautta). Jäsenkuntien kesken käytön arvioidaan jakautuvan tasan.

Avohoidon käyntiarvio on 18700 käyntikertaa. Käytön on arvioitu jakautuvan seuraavasti: Pelkosenniemi 49 % ja Savukoski 51 %.

Kuntayhtymän jäsenkuntien väestö 31.12.2020 oli yhteensä 1940 henkilöä, joista pelkosenniemiäisiä 931 ja savukoskelaisia 1009.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen maksuosuudet jakautuvat perussopimuksen ja osajäsennyssopimuksen mukaisesti. Ympäristöterveyshuollon osuudet esitetään kohdassa 10.5.5 ja ympäristönsuojelun kohdassa 10.5.6.

JÄSENKUNTIEN OSUUDET	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%
<b>Käyttötalous</b>	3209695	3250197	3533100	3540200	0,2
Pelkosenniemi	1809283	1639320	1733100	1754400	1,2
Savukoski	1400412	1610877	1800000	1785800	-0,8

JÄSENKUNTIEN SUORITEHINNAT	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%
Avohoitokäynti (e/käynti)	89	107	107	116,26	8,7
Vuodeosaston hoitopäivä (e/vrk)	367	511	493	428,6	-13,1
Hallinto (e/asukas)	14	13	17	19,07	12,2

## TULOSLASKELMA KOKO KUNTAYHTYMÄ

TULOSLASKELMA	TP 2020 e	TA 2021 e	Johtoryh ehdotus	Hallitus 2022	Muu- tos%	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
<b>TOIMINTATUOTOT</b>							
Myyntituotot							
Täydet valtiolta saadut ko	112.803	107.500	203.500	203.500	89	204	204
Korvaukset kunnilta ja kun	4.547.778	4.452.000	4.454.500	4.454.500	0	4.455	4.455
Muut suoritteiden myyntitu	105.389	86.900	97.600	97.600	12	98	98
Myyntituotot	4.765.970	4.646.400	4.755.600	4.755.600	2	4.756	4.756
Maksutuotot							
Terveydenhuollon maksut	253.238	300.800	225.100	225.100	-25	225	225
Maksutuotot	253.238	300.800	225.100	225.100	-25	225	225
Tuet ja avustukset	24.275	2.000	15.400	15.400	670	15	15
Muut toimintatuotot							
Vuokratuotot	15.571	6.000	3.600	3.600	-40	4	4
Muut toimintatuotot	2.599	2.000	2.800	2.800	40	3	3
Muut toimintatuotot	18.170	8.000	6.400	6.400	-20	6	6
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>5.061.653</b>	<b>4.957.200</b>	<b>5.002.500</b>	<b>5.002.500</b>	<b>1</b>	<b>5.003</b>	<b>5.003</b>
<b>TOIMINTAKULUT</b>							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							
Maksetut palkat ja palkki	-2.485.698	-2.481.500	-2.483.200	-2.483.200	0	-2.483	-2.483
Jaksotetut palkat ja palk	-41.355						
Henkilöstökorvaukset, hen	47.943						
Palkat ja palkkiot	-2.479.110	-2.481.500	-2.483.200	-2.483.200	0	-2.483	-2.483
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-658.649	-617.700	-621.300	-621.300	1	-621	-621
Muut henkilösivukulut	42.690	-80.600	-80.000	-80.000	-1	-80	-80
Henkilösivukulut	-615.958	-698.300	-701.300	-701.300	0	-701	-701
Henkilöstökulut	-3.095.069	-3.179.800	-3.184.500	-3.184.500	0	-3.185	-3.185
Palvelujen ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	-536.200	-205.000	-178.200	-178.200	-13	-178	-178
Muiden palvelujen ostot	-632.960	-787.500	-878.450	-878.450	12	-878	-878
Palvelujen ostot	-1.169.160	-992.500	-1.056.650	-1.056.650	6	-1.057	-1.057
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-514.300	-454.700	-443.350	-443.350	-3	-443	-443
Avustukset							
Avustukset kotitalouksille	-22.069	-30.000	-30.000	-30.000		-30	-30
Avustukset	-22.069	-30.000	-30.000	-30.000		-30	-30
Muut toimintakulut							
Vuokrat	-105.551	-117.400	-120.900	-120.900	3	-121	-121
Muut toimintakulut	-30.429	-39.000	-29.900	-29.900	-23	-30	-30
Muut toimintakulut	-135.980	-156.400	-150.800	-150.800	-4	-151	-151
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>-4.936.578</b>	<b>-4.813.400</b>	<b>-4.865.300</b>	<b>-4.865.300</b>	<b>1</b>	<b>-4.865</b>	<b>-4.865</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>125.075</b>	<b>143.800</b>	<b>137.200</b>	<b>137.200</b>	<b>-5</b>	<b>137</b>	<b>137</b>
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoitustuotot	264	500	500	500		1	1
Korkokulut	-5.760	-8.000	-5.600	-5.600	-30	-6	-6
Muut rahoituskulut	-174	-500	-300	-300	-40	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-5.670	-8.000	-5.400	-5.400	-33	-5	-5
<b>VUOSIKATE</b>	<b>119.404</b>	<b>135.800</b>	<b>131.800</b>	<b>131.800</b>	<b>-3</b>	<b>132</b>	<b>132</b>
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poist	-105.549	-135.800	-131.800	-131.800	-3	-132	-132
Poistot ja arvonalentumiset	-105.549	-135.800	-131.800	-131.800	-3	-132	-132
Satunnaiset tuotot ja kulut							
Satunnaiset kulut	-13.856						
Satunnaiset tuotot ja kulut	-13.856						
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>



TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista	101,82	102,53	103	103	-0,3
Vuosikate prosenttia poistoista	100	100	100	100	0,0

Toimintakate = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, osoittaa verorahoituksen osuuden oman toiminnan kuluista. Koska kuntayhtymässä ei ole verorahoitusta, toimintakatteen on oltava ylijäämäinen.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista =  $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$ , maksurahoituksen osuus toimintamenoista.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate prosenttia poistoista =  $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$ , kun tunnusluvun arvo on 100 %, tulo-rahoituksen oletetaan olevan riittävä.

## 7 INVESTOINNIT

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan jäsenkuntien on varauduttava kuntayhtymän investointeihin.

Investoinnit, hankkeet ja hankinnat arvoltaan yli 10.000 euroa, rahoitetaan suunnitelman mukaisten poistojen kautta.

Investointeja ei ole suunniteltu tulevalle suunnitelmakaudelle.

## 8 RAHOITUSLASKELMA KOKO KUNTAYHTYMÄ

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020 e	TA 2021 e	Hallitus 2022 e	Muutos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
<b>TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	119.404	135.800	131.800	-3	132	132
SATUNNAISET ERÄT	-13.856					
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	4.310					
TOIMINNAN RAHAVIRTA	109.858	135.800	131.800	-3	132	132
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-556.261					
PYSYVIEN VAST HYÖDYKKEIDEN	42.146					
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-514.115					
<b>TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>	<b>-404.257</b>	<b>135.800</b>	<b>131.800</b>	<b>-3</b>	<b>132</b>	<b>132</b>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS	550.000					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH	-75.608	-103.100	-103.100			
LAINAKANNAN MUUTOKSET	474.392	-103.100	-103.100			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA SAAMISTEN MUUTOS	8.749					
SAAMISTEN MUUTOS	-94.488					
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-71.897					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-157.636					
<b>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</b>	<b>316.756</b>	<b>-103.100</b>	<b>-103.100</b>			
RAHAVAROJEN MUUTOS	-87.500	32.700	28.700	-12	132	132
RAHAVARAT 31.12.	384.094					
RAHAVARAT 1.1.	471.594					
RAHAVAROJEN MUUTOS	-87.500					

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%
Investointien tulorahoitus, %	105,6	21,5	21,5		-100
Lainanhoitokate	1,67	1,54	1,2		-100

Investointien tulorahoitus, % =  $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$ , kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi

TEHTÄVÄALUE Henkilöstöryhmä	Virat/ toimet 2020	Muutok- set 2020	Yhteensä 2021	Muutok- set 2022	Muutok- set 2023	Muutok- set 2024
<b>KANSANTERVEYSTYÖ</b>						
<b>Terveyskeskuslääkärit yht</b>	<b>2</b>		<b>2</b>			
siitä						
terveyskeskuslääkärit	2					
<b>Terveyskeskushammaslääkärit yht</b>	<b>1</b>		<b>1</b>			
siitä						
terveyskeskushammaslääkärit	1					
<b>Eriasteiset sairaanhoitajat ja muut vastaavat henkilöt yhteensä</b>	<b>20,5</b>		<b>20</b>			
siitä						
johtavat hoitajat	1					
sairanhoitajat	13					
terveydenhoitajat	2,5					
röntgenhoitajat	0,5					
fysioterapeutit	2					
suuhygienistit	1			1		
<b>Muut hoitohenkilöt yhteensä</b>	<b>9</b>		<b>9</b>			
siitä						
perushoitajat	8					
hammashoitajat	1					
<b>Huoltohenkilöt yhteensä</b>	<b>9,5</b>		<b>7</b>			
siitä						
laitoshuoltajat	4					
keittiöhenkilöt	2	-2				
talonmiehet	1,5	0,5				
oppisopimukset	2					
<b>Hallinto- ja taloushenkilöt yht</b>	<b>2</b>		<b>3</b>			
siitä						
toimistohenkilöt	2					
<b>KANSANTERVEYSTYÖN HENKILÖKUNTA YHTEENSÄ</b>	<b>44</b>		<b>42</b>			
<b>YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO</b>						
<b>Hallinto- ja avustavat henkilöt yht.</b>	<b>2</b>		<b>2</b>			
Toimistosihtööri	1					
Pieneläinhoitaja	1					
<b>Terveysvalvontahenkilöt yhteensä</b>	<b>3,3</b>		<b>3</b>			
siitä						
terveystarkastajat	3,3		3			
<b>Ympäristönsuojelusihtööri</b>	<b>1</b>		<b>1</b>			
<b>Ympäristötarkastaja</b>	<b>1</b>		<b>1</b>			
<b>Hanketyöntekijä</b>		1	1	-1		
<b>Eläinlääkärit yhteensä</b>	<b>5,6</b>		<b>5,6</b>			
siitä						
kunnaneläinlääkärit	5					
valvontaeläinlääkärit	0,6					
<b>YMPÄRISTÖTERV.HUOLLON YT-ALUE HENKILÖKUNTA YHTEENSÄ</b>	<b>11,6</b>		<b>13,6</b>			
<b>KUNTAYHTYMÄN HENKILÖKUNTA YHTEENSÄ</b>	<b>55,6</b>		<b>55,6</b>	<b>55,6</b>		

## 10 TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA TULOSALUEITTAIN 2022 - 2024

### 10.1 HALLINTO

Tilivelvolliset: kuntayhtymän hallitus, johtava lääkäri

Kuntayhtymän luottamushenkilöeliminä toimivat kuntayhtymän kahdeksanjäseninen hallitus ja nelijäseninen tarkastuslautakunta. Jäsenkuntien kunnanvaltuustot nimeävät kumpikin neljä jäsentä hallitukseen ja kaksi jäsentä tarkastuslautakuntaan sekä valitsevat kuntayhtymän tilintarkastajan.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ympäristöterveyslautakuntaan jäsenkunnat ja osajäsenkunnat valitsevat kukin yhden jäsenen. Yhteistoiminta-alueen talous- ja toimintasuunnitelma käsitellään kohdassa 10.5.

Kaudelle 2019 – 2022 jäsenkuntien kunnanvaltuustot ovat valinneet tilintarkastajaksi BDO Auditor Oy:n.

TULOSLASKELMA HALLINTO	TP 2020	TA 2021	Johtoryh ehdotus	Hallitus 2022	Muutos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							
Maksetut palkat ja palkkiot	-3.781	-6.500	-8.000	-8.000	23	-8	-8
Palkat ja palkkiot	-3.781	-6.500	-8.000	-8.000	23	-8	-8
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-85						
Muut henkilösivukulut	-34	-200	-300	-300	50	0	0
Henkilösivukulut	-119	-200	-300	-300	50	0	0
Henkilöstökulut	-3.900	-6.700	-8.300	-8.300	24	-8	-8
Palvelujen ostot							
Muiden palvelujen ostot	-19.328	-22.000	-23.600	-23.600	7	-24	-24
Palvelujen ostot	-19.328	-22.000	-23.600	-23.600	7	-24	-24
Muut toimintakulut							
Muut toimintakulut	-2.128	-5.100	-5.100	-5.100		-5	-5
Muut toimintakulut	-2.128	-5.100	-5.100	-5.100		-5	-5
TOIMINTAKULUT	-25.357	-33.800	-37.000	-37.000	9	-37	-37
TOIMINTAKATE	-25.357	-33.800	-37.000	-37.000	9	-37	-37

## 10.2 TUKIPALVELUT

Tilivelvolliset Johtava lääkäri  
Toimistonhoitaja

### 10.2.1 Toimisto

Kuntayhtymän hallinto- ja toimistopalveluista vastaa toimisto. Eri asiakkaiden taholta määräaikoihin sidottuja tehtäviä ovat mm. henkilöstö- ja palkkahallinnon tehtävät, asioiden valmistelu päätöksentekijöille, toiminnan ja talouden suunnittelu sekä seuranta. Valtiokonttorin kuntien ja kuntayhtymien automatisoitu talousraportointi asettaa määräaikoineen runsaasti lisäpainetta toimiston henkilöstölle.

Lisääntyneiden hallinnollisten tehtävien vuoksi johtavan hoitajan työpanos käytetään kokonaan toimistossa.

Toimiston kustannukset vyörytetään eri tulosityksiköille nettomenojen suhteessa.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Toimistonhoitaja	1	1	1		1	1
Toimistos sihteeri	1	2	3		1	1
Johtava hoitaja	1	1	1		1	1

### 10.2.2 Kiinteistöhuolto

Kiinteistöhuollon tulosityksikkö huolehtii kuntayhtymän toimitilojen ja asuntojen kiinteistöhuollosta ja kunnossapidosta sekä laitteiden toimivuudesta Pelkosenniellä ja Savukoskella niin, että eri toiminta-alueet voivat hoitaa tarvittavat tehtävänsä.

Pelkosenniellä on yksi talonmies. Savukoskella kiinteistöjen puhtaanapidosta vastaa yksi laitoshuoltaja.

Mikäli Pelkosenniemen neuvolan myynti toteutuu 2021, kuntayhtymällä ei enää ole vuokrattavia asuntoja.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
Henkilöstö						
Laitoshuoltaja	1	1	1		1	1
Talonmies	1	1	1		1	1
Kiinteistöhoitaja	0,5					
Huollettavat tilat, m <sup>2</sup>						
Pelkosenniemi	3540	3030	2700		2700	2700
Savukoski	600	420	420		420	420

KÄYTTÖTALOUS TUKIPALVELUT	TP 2020	TA 2021	Johtoryh ehdotus	Hallitus 2022	Muutos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot							
Muut suoritteiden myyntitu	84						
Myyntituotot	84						
Tuet ja avustukset	1.699		1.400	1.400		1	1
Muut toimintatuotot							
Vuokratuotot	15.571	6.000	3.600	3.600	-40	4	4
Muut toimintatuotot	1.545	2.000	1.800	1.800	-10	2	2
Muut toimintatuotot	17.115	8.000	5.400	5.400	-33	5	5
TOIMINTATUOTOT	18.899	8.000	6.800	6.800	-15	7	7
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							
Maksetut palkat ja palkki	-194.563	-224.200	-267.600	-267.600	19	-268	-268
Jaksotetut palkat ja palk	-16.029						
Henkilöstökorvaukset, hen	702						
Palkat ja palkkiot	-209.890	-224.200	-267.600	-267.600	19	-268	-268
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-65.111	-61.800	-70.600	-70.600	14	-71	-71
Muut henkilösivukulut	3.029	-6.600	-7.300	-7.300	11	-7	-7
Henkilösivukulut	-62.082	-68.400	-77.900	-77.900	14	-78	-78
Henkilöstökulut	-271.973	-292.600	-345.500	-345.500	18	-346	-346
Palvelujen ostot							
Muiden palvelujen ostot	-149.221	-172.000	-193.800	-193.800	13	-194	-194
Palvelujen ostot	-149.221	-172.000	-193.800	-193.800	13	-194	-194
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-87.887	-78.000	-37.100	-37.100	-52	-37	-37
Muut toimintakulut							
Vuokrat	-2.054	-6.600	-6.600	-6.600		-7	-7
Muut toimintakulut	-21.689	-20.600	-19.100	-19.100	-7	-19	-19
Muut toimintakulut	-23.743	-27.200	-25.700	-25.700	-6	-26	-26
TOIMINTAKULUT	-532.824	-569.800	-602.100	-602.100	6	-602	-602
TOIMINTAKATE	-513.925	-561.800	-595.300	-595.300	6	-595	-595
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset pois	-60.992	-56.000	-53.100	-53.100	-5	-53	-53
Poistot ja arvonalentumiset	-60.992	-56.000	-53.100	-53.100	-5	-53	-53
LASKENNALLISET ERÄT							
Vyörytykset	574.917	617.800	648.400	648.400	5	648	648
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0		0	0

## 10.3 AVOHOITO

Tilivelvolliset	Johtava lääkäri Johtava hoitaja Vastaava hammaslääkäri
-----------------	--

Tulosalue vastaa lääkärien ja sairaanhoitajien vastaanottotoiminnasta, neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta, kotisairaanhoidosta, psykiatrisen sairaanhoitajan, diabeteshoitajan, keuhko- ja sydänhoitajan vastaanottotoiminnasta sekä hammashuollosta.

Toimintaa ohjaa humanistinen ihmiskäsitys, jonka mukaan asiakas on ajatteleva, aktiivinen ja vastuullinen henkilö, jolle terveys ja elämä sinällään ovat tärkeitä arvoja. Toimintamme on asiakaslähtöistä, vastuullista, avointa ja luotettavaa.

Avohoidon palvelujen avulla tarjotaan asiakkaille mahdollisuus tarvittaessa saada tukea, ohjausta ja neuvontaa terveyden ylläpitämisessä ja edistämässä, terveydentilan seurannassa ja apua sairauksien hoitamisessa.

Toiminnan tavoitteena on, että asiakkaat itse oppivat ja haluavat mahdollisimman hyvin hoitaa omaa terveyttään ja/tai sairauttaan ja saavat tarvittaessa monipuolista ja ammattitaitoista asiantuntijoiden apua kohtuullisen nopeasti. Hoitosuhteissa korostetaan avoimuutta ja luottamuksellisuutta.

### Palvelujen saatavuus

Hoitotakuulain mukaisesti potilaan on arkipäivisin virka-aikana välittömästi saatava yhteys terveyskeskukseen ja päästävä viimeistään kolmantena päivänä yhteydenotosta terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolle hoidon tarpeen arviointia varten. Aikarajat koskevat ns. kiireetöntä hoitoa. Kiireellinen hoito on annettava, kuten ennenkin, mahdollisimman pikaisesti. Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän toimipisteissä asetetut aikarajat toteutuvat erittäin hyvin ja useimmiten hoitoon pääsee viimeistään seuraavana arkipäivänä.

Mittarina käytettävä T3-aika eli kolmannen vapaan kiireettömän ajan valtakunnallinen tavoitteeksi on asetettu 7 arkipäivää ja meillä T3 keskiarvo on 4 arkipäivää. Hoidon tarpeen arvioinnin (triage) kehittämisen kautta pyrimme siihen, että potilas pääsee sairaanhoitajan tai lääkärin vastaanotolle kolmessa päivässä.

Terveydenhuoltolain § 51 määrää, että kunnan on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteyden terveyskeskukseen tai muuhun terveydenhuollon toimintayksikköön. Terveydenhuollon ammattihenkilön on tehtävä hoidon tarpeen arviointi viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun potilas otti yhteyden terveyskeskukseen, jolle arviota ole voitu tehdä ensimmäisen yhteydenoton aikana. Oman toiminnan kehittämiseksi on terveyskeskuksen vastaanotoissa ja hammashuollossa on operaattoriseuranta, josta saadaan selville yhteydenotot ja odotusajat. Seurantajärjestelmän takaisinsoittomahdollisuus täyttää lain velvoitteen välittömään yhteydensaantiin ja parantaa yhteydensaantia asiakkaaseen. Lisäksi terveyskeskusten vastaanotoissa on ollut sähköinen yhteydenotto mahdollisuus jo vuodesta 2020 alkaen. Sähköistä palveluamme lisää vuoden 2022 aikana käyttöön tuleva Omaolo -itsearvio ja yhteydenottotyökalu.

## Perustason vastaanottoiminta

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Lääkärien työajasta	1,8	1,8	1,8		1,8	1,8
Sairaanhoitajat	5,6	5,6	5,6	16,0	5,6	5,6
<b>Määrätavoitteet</b>						
Käynnit/lääkäri	35	3000	3000	0,0	3000	3000
Käynnit/muu hlökunta	2762	3600	3000	-16,7	3000	3000
Ostetut käynnit	569	500	500		500	500
Myydyt käynnit	365					

### 10.3.1 Lääkärin vastaanottoiminta

Lääkärin vastaanottoimintaan kuuluu lääkärin ja sairaanhoitajan ajanvaraus- ja päivystystoiminta arkipäivisin virka-aikaan. Molemmista kunnissa toimii yhden lääkärin vastaanotto arkipäivisin, mikäli lääkärin virat ovat täytettyinä ja viranhaltijat työssä. Ilta-, viikonloppu- ja arkipyhäpäivystys on Hyvinvointikeskus Sopukassa Sodankylässä. Yöpäivystys on järjestetty Lapin sairaanhoitopiirin keskussairaalaan Rovaniemelle. Sodankylän kunnan kanssa on kiireellisen sairaanhoidon päivystyspalvelusopimus Tanhuan, Kiurujärven ja Värriön vakinaisille asukkaille myös virka-aikaan.

Erikoissairaanhoitopalvelujen käytön ohjaus, seuranta ja kehittäminen on johtavan lääkärin vastuulla. Perusterveyden- ja erikoissairanhoidon yhteistyöllä haetaan erikoissairanhoidon tarpeen oikein kohdentumista ja kuntalaisen mahdollisuutta saada tarvitsemansa palvelut läheltä, omasta terveyskeskuksesta.

#### 10.3.1.1 Sairaanhoitajien vastaanottoiminta

Molemmista kunnissa on vakiintunut sairaanhoitajien vastaanottoiminta. Diabeetikkojen neuvonta ja hoito, psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanottoiminta ja joukkotarkastukset on uuden palveluluokituksen mukaisesti siirretty vastaanottoiminnan alaisuuteen. Omaishoitajien ja työttömien terveystarkastukset sekä ikäihmisten terveystarkastukset on myös siirretty vastaanottoiminnan alle.

**Ennalta ehkäisevän mielenterveystyön** palveluja tuotetaan itse ja ostetaan Hyvinvointikeskus Lapponian perhe- ja mielenterveysklinikalta sekä hyvinvointikeskus Sopukasta tarvittaessa. Muut mielenterveystyön palvelut (erikoissairaanhoitoa) jäsenkunnat ostavat samasta yksiköstä. Psykiatrisen sairaanhoitajan palvelujen tarve on kasvanut ja palvelujen tarjoamista kuntayhtymän omana toimintana on pidetty hyvänä ja psykiatrisen sairaanhoitajan toimi vakiinaistuu kokeilujen jälkeen 1.1.2020. Lähipalveluna annetut psykiatrisen hoitajan palvelut ovat kuntalaisten helposti saatavilla ja tuottaneet positiivista tulosta heidän hoidossaan ja näin mahdollistaneet, ettei sairaalajaksoja tarvittu niin paljon kuin aikaisemmin.

**Ennalta ehkäisevä päihdetyö** on osa laajempaa ehkäisevää sosiaali- ja terveystoimintaa. Ehkäisevä päihdetyö sisältyy kaikkeen kansanterveystyöhön ja sen tavoitteena on ehkäistä päihteiden käytön aloittamista, tukea ajoittaisen/ei vielä ongelmaksi kehittyneen käytön lopettamisessa/vähentämisessä ja pysäyttää tilanteena paheneminen ja vähentää käytöstä syntyneitä riskejä ja haittoja. Puheeksi ottaminen on käytössä kaikessa vastaanottoiminnassa. Päihdetyössä tehdään tiivistä yhteistyötä kuntien sosiaalityön kanssa.



**Joukkotarkastuksissa** eli seulonnoissa etsitään tautia tai terveydelle haitallista ominaisuutta järjestelmällisesti koko väestöstä. Syöpäseulonnan tarkoituksena on löytää syöpätauti mahdollisimman varhaisessa ja parantavalle hoidolle otollisessa vaiheessa. Tavoitteena on vähentää seulottavan syöpätaudin aiheuttamia kuolemia. Lisäksi kohdunkaulan syövän seulonnoissa löydetään myös sellaisia solumuutoksia, jotka saattaisivat kehittyä syöväksi.

Suomessa kunnat järjestävät ja tarjoavat seuraavia joukkotarkastuksia:

- kohdunkaulan syöpää ehkäisevä seulonta
- rintasyövän seulonta

*Kohdunkaulan syöpää ehkäisevä seulonta:*

Suomessa kohdunkaulan syöpää ehkäisevään seulontaan eli joukkotarkastukseen kutsutaan vuosittain kaikki 30-, 35-, 40-, 45-, 50-, 55- ja 60-vuotiaat naiset. Joissakin kunnissa kutsun saavat myös 25- ja/tai 65-vuotiaat. Kuntayhtymän asukkaista kutsun saavat myös 25-vuotiaat naiset.

*Suolistosyövän seulonta*

Suolistosyövän seulonta vähentää kuolleisuutta suolistosyöpään. Lisäksi varhain todettu syöpä on helpompi hoitaa ja aiheuttaa vähemmän inhimillistä kärsimystä.

Valtioneuvosto päätti elokuussa 2021 seulonta-asetuksen muutoksesta, jonka mukaisesti suolistosyövän seulonta käynnistyy koko maassa vuonna 2022. Seulonta koskee ensimmäisenä vuonna 60–68-vuotiaita. Vähitellen seulonta laajenee ikäryhmittäin niin, että ohjelma ulottuu koko kohdeväestöön eli kaikkiin 56–74-vuotiaisiin vuodesta 2031 alkaen. Seulontaan kutsutaan kahden vuoden välein aina niinä vuosina, kun kutsuttava täyttää parillisia vuosia.

### 10.3.2 Neuvolatoiminta

Neuvolatoimintaan kuuluu äitiys- ja lastenneuvolatoiminta ja perhesuunnittelu. Koronarokotteiden antaminen on ollut ja tulee olemaan neuvolan terveydenhoitajien vastuulla.

Neuvolatoiminnassa työtä ohjaavat terveyskeskeisyyden, yksilöllisyyden, itsemääräämisoikeuden ja jatkuvuuden periaatteet.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Lääkärien työajasta	5 %	5 %	4 %		5 %	5 %
Terveydenhoitajien työajasta			45 %		45 %	45 %
<b>Määrätavoitteet</b>						
Käynnit/lääkäri	104	20	20	0,0	20	20
Käynnit/th	1896	350	350	0,0	350	350

### 10.3.3 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon piiriin kuuluvat peruskoulun oppilaat molemmissa jäsenkunnissa.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Lääkärien työajasta	5 %	5 %	5 %		5 %	5 %
Terveystenhoitajien työajasta	3	1,4	1,4		1,4	1,4
<b>Määrätavoitteet</b>						
Käynnit/lääkäri	41	30	60	100,0	60	60
Käynnit/th	384	400	300	-25,0	300	300

### 10.3.4 Opiskelijaterveydenhuolto

Opiskelijaterveydenhuoltoa järjestetään Savukosken lukion opiskelijoille.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Lääkärien työajasta	1 %	1 %	1 %		1 %	1 %
Terveystenhoitajan työajasta	1 %	1 %	1 %		1 %	1 %
<b>Määrätavoitteet</b>						
Käynnit	17	20	50	150,0	20	20

### 10.3.5 Kotisairaanhoido

**Kotisairaanhoido** tarjotaan osana kotiin annettavia palveluja, jossa tiivis yhteistyö sosiaalitoimen kanssa on äärettömän tärkeää. Kotona hoidettaville tehdään yhteinen hoito- ja palvelusuunnitelma yhdessä asiakkaan ja omaisten kanssa. Suunnitelmassa hoitotehtävät jaetaan tarkoituksenmukaisesti niin, että päällekkäisiltä ja/tai peräkkäisiltä käynneiltä asiakkaan luokse vältytään. Kotisairaanhoido hoitaa ilmaisvälinejakelun ohjeiden mukaisesti.

Kuntayhtymä on tehostanut yhteistyötä jäsenkuntien kotipalvelun sekä tehostetun palveluasumisen kanssa kuukausittaisten palaverien kautta. Vuonna 2020 lisättiin kotisairaanhoidajan työpanosta Savukoskelle. Vuoden 2021 syksystä on ollut yksi yhteinen kotisairaanhoidaja Pelkosenniemen ja Savukosken alueella. Kotisairaanhoidajien määrää lisätään asiakkuuksien lisääntyessä.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Lääkärien työajasta	2 %	2 %	2 %		2 %	2 %
Sairaanhoidaja	1,4	1,4	1		1	1
<b>Määrätavoitteet</b>						
Käynnit	1027	1400	1400	0,0	1400	1400

### 10.3.6 Suun terveydenhuolto

Tilivelvolliset Johtava lääkäri  
Vastaava hammaslääkäri

Vuodenvaihteessa myös suun terveydenhuollon maksut siirtyvät maksukaton piiriin. Tulot tulevat pienenemään, mutta kuinka paljon, on mahdotonta arvioida. Odotettavissa on myös lisääntyneitä hoitoon hakeutumista, koska maksukaton täytyttyä hammashoito on ilmaista.

Suun terveydenhuollossa on ollut jo muutaman vuoden ajan selkeästi työvoimavajasta. Suuhygienistin ja hammaslääkärin työaika menee vaurioiden korjaamiseen ja ennalta ehkäisevään työhön ei ehditä panostaa. Tämä näkyy lisääntyneenä hoidontarpeena sekä lapsilla että aikuisilla. Väestö vanhenee nykyisin omat hampaat suussa ja kun omien hampaiden omahoito heikkenee, romahtaa suun tilanne nopeasti, jos ei hampaista huolehdi riittävästi. Suun tulehdusten on tutkimuksissa todettu olevan yksi riskitekijä sydän- ja verisuonisairauksissa, edesauttavan autoimmuunisairauksien, reuman ja diabeteksen puhkeamista, myös suolistosyvän synnyssä vaikuttaisi suun alueen bakteereilla olevan merkitystä. Hallitusohjelmassa vuosille 2019 - 2023 sosiaali- ja terveysministeriön yhtenä painotuksena on sote-ammattilaisten yhteistyön kehittäminen, moniammatilliset tiimit sekä palvelujen painopisteen siirtäminen perustasolle ja ehkäisevään ja ennakoivaan työhön.

Suun terveydenhuollon tavoitteena on lisätä aktiivista yhteistyötä neuvoloiden, kotihoidon ja kouluterveydenhuollon kanssa erityisryhmien, kuten lasten, vanhusten, reuma- ja diabetespotilaiden, suun terveyden edistämiseksi sekä tehostaa ennaltaehkäisevän työn osuutta kaikissa ikäryhmissä. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitsemme lisää henkilöstöä. Tavoitteena on perustaa kokoaikainen suuhygienistin toimi ja hankkia leasingilla liikuteltava hoitoyksikkö, joka mahdollistaa ergonomisen työskentelyn hammashoitoloiden ulkopuolella. Kliininen työskentely mahdollistettaisiin nykyisiä hoitokoneita kahdessa vuorossa käyttäen tai sitten käyttäen liikuteltavaa hoitoyksikköä jossain toimistotilassa tai vastaavassa.

Palveluja tarjotaan koko väestölle. Oikomishoidon konsultaatiopalvelu ostetaan Kemijärven kaupungilta. Oikojahammaslääkäri käy Pelkosenniemellä pari kertaa vuodessa. Erikoissairaanhoito palvelut ostetaan Lapin keskussairaalaan. Hammaslääkärin lomien ja virkavapauksien aikana väestöllä on mahdollisuus käyttää Hammashoitola Lapponian särkypäivystystä, jos emme ole saaneet hammaslääkärille sijaista.

Hammaslääkäripäivystys toimii Lapissa ympärivuorokautisesti kuntien, LKS:n päivystyspoliklinikan ja Oulun yliopistollisen sairaalan yhteistyönä.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Hammaslääkärit	1	1	1		1	1
Hammashoitajat	1	1	1		1	1
Suuhygienisti	1	1	2	100,0	2	2
<b>Määrätavoitteet</b>						
Käynnit/h-lääkäri		1600	1500	-6,3	1500	1500
Käynnit/suuhygien.		900	1000	11,1	1000	1000
Ostetut käynnit		50	50		50	50
Myydyt käynnit		50	50		50	50

KÄYTTÖTALOUS AVOHOITO	TP 2020 e	TA 2021 e	Johtoryh ehdotus	Hallitus 2022	Muutos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
<b>TOIMINTATUOTOT</b>							
Myyntituotot							
Täydet valtiolta saadut ko	1.407		75.700	75.700		76	76
Korvaukset kunnilta ja kun	72.387	61.300	51.000	51.000	-17	51	51
Muut suoritteiden myyntitu	5.954	2.600	1.000	1.000	-62	1	1
Myyntituotot	79.748	63.900	127.700	127.700	100	128	128
Maksutuotot							
Terveystuotot	155.814	160.500	124.000	124.000	-23	124	124
Maksutuotot	155.814	160.500	124.000	124.000	-23	124	124
Tuet ja avustukset	6.010	1.000	6.600	6.600	560	7	7
Muut toimintatuotot							
Muut toimintatuotot	169		1.000	1.000		1	1
Muut toimintatuotot	169		1.000	1.000		1	1
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>241.740</b>	<b>225.400</b>	<b>259.300</b>	<b>259.300</b>	<b>15</b>	<b>259</b>	<b>259</b>
<b>TOIMINTAKULUT</b>							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							
Maksetut palkat ja palkki	-695.631	-705.100	-764.500	-764.500	8	-765	-765
Jaksotetut palkat ja palk	-21.966						
Henkilöstökorvaukset, hen	16.275						
Palkat ja palkkiot	-701.322	-705.100	-764.500	-764.500	8	-765	-765
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-182.183	-183.100	-194.700	-194.700	6	-195	-195
Muut henkilösivukulut	12.903	-20.600	-21.900	-21.900	6	-22	-22
Henkilösivukulut	-169.279	-203.700	-216.600	-216.600	6	-217	-217
Henkilöstökulut	-870.601	-908.800	-981.100	-981.100	8	-981	-981
Palvelujen ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	-144.975	-109.000	-122.000	-122.000	12	-122	-122
Muiden palvelujen ostot	-191.478	-216.000	-289.600	-289.600	34	-290	-290
Palvelujen ostot	-336.453	-325.000	-411.600	-411.600	27	-412	-412
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-232.739	-180.900	-221.700	-221.700	23	-222	-222
Muut toimintakulut							
Vuokrat	-34.116	-38.400	-36.700	-36.700	-4	-37	-37
Muut toimintakulut	-150	-2.500	-3.000	-3.000	20	-3	-3
Muut toimintakulut	-34.266	-40.900	-39.700	-39.700	-3	-40	-40
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>-1.474.059</b>	<b>-1.455.600</b>	<b>-1.654.100</b>	<b>-1.654.100</b>	<b>14</b>	<b>-1.654</b>	<b>-1.654</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-1.232.318</b>	<b>-1.230.200</b>	<b>-1.394.800</b>	<b>-1.394.800</b>	<b>13</b>	<b>-1.395</b>	<b>-1.395</b>
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poist	-28.486	-62.900	-66.000	-66.000	5	-66	-66
Poistot ja arvonalentumiset	-28.486	-62.900	-66.000	-66.000	5	-66	-66
<b>LASKENNALLISET ERÄT</b>							
Vyörytykset	-701.162	-709.500	-744.800	-744.800	5	-745	-745
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>-1.961.966</b>	<b>-2.002.600</b>	<b>-2.205.600</b>	<b>-2.205.600</b>	<b>10</b>	<b>-2.206</b>	<b>-2.206</b>

## 10.4 KESKITETYT PALVELUT

Tilivelvolliset Johtava lääkäri  
Johtava hoitaja

Keskitettyjen palvelujen tulosalueelle on sisällytetty vuodeosastotoiminta tukipalveluineen ja erityispalvelut; laboratorio, röntgen ja kuntoutus.

### 10.4.1 Vuodeosasto

Vuodeosastotoiminnan tarkoituksena on antaa mahdollisimman hyvää terveyskeskus vuodeosastohoitoa sitä tarvitseville eri-ikäisille aikuisille. Vuodeosastolla hoidetaan potilaita, jotka ovat joko äkillisesti sairastuneita, lyhytaikaista kuntouttavaa hoitoa tarvitsevia, pitkäaikaissairaita tai pysyvästi laitoshoidon tarpeessa olevia jatkohoitopaikan odottajia. Osasto toimii erikoissairaanhoidosta tulevien jatkokuntoutuspaikkana Kotona asuvien pitkäaikaissairaiden ja vaikeavammaisten vuoro hoito järjestetään pääsääntöisesti Pelkosenniemen Palvelutalo Onnelassa ja Savukoskella Palvelutalo Saukodilla. Osastolla annetaan myös tarvittaessa vuoro hoitoa. Jatkossa tarjotaan omaishoitajille mahdollisuutta tuoda kotona hoidettava omaishoitajien vapaapäivien aikaiseen hoitoon sekä päivä- ja yöhoitoon vuodeosastolle.

Vuodeosaston valmiudet saattohoitoon ovat hyvät. Henkilökunta on saanut koulutusta yksilöllisen ja omaisia tukevan saattohoidon toteuttamiseen. Vuodeosastolla on oma rauhallinen ja viihtyisä huone saattohoitoa varten. Kotona saattohoidossa oleville vuodeosastolla on lupa paikka, johon voi tulla halutessaan tai tarpeen niin vaatiessa. Tarkoituksena on lisätä myös kotona annettavaa saattohoitoa yhteistyössä omaisten ja muiden tahojen kanssa. Vuonna 2021 tutkitaan kotisairaaloiminnan aloittamisen mahdollisuutta.

Hoitotyön tavoitteena vuodeosastolla on, että potilaat saavat yksilöllistä, heidän sairautensa tarpeista lähtevää kokonaisvaltaista hoitoa, jonka suunnittelussa ja toteutuksessa he itse ja myös omaiset, ovat aktiivisesti mukana. Vuodeosasto toimii ympärivuorokautisesti ja hoitoon asiakas pääsee pääsääntöisesti heti, kun hoitoa tarvitsevan.

Vuodeosaston käyttöaste on huomattavasti laskenut vuoden 2011 jälkeen. Vuonna 2015 käyttöaste oli 68,7 % ja vuodeosaston potilaspaiikkoja vähennettiin 24:sta paikasta kahteenkymmeneen vuoden 2016 alusta ja edelleen neljääntoista vuoden 2018 alusta. Vuoden 2019 alusta osastolla oli kaksitoista vuodepaikkaa. Vuonna 2021 osasto muuttui kuntien päätöksellä kymmenen paikkaiseksi, mutta laskennallisesti vuodeosasto on ollut kahdeksan paikkainen, jotta saavutetaan 100%:n käyttö.

TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos-%	TS 2022	TS 2023
<b>Voimavarat</b>						
Sairaansijat	12	12	8	-33,3	8	8
<b>Henkilöstö</b>						
Lääkärin työajasta	14 %	14 %	20 %		20 %	20 %
Sairaanhoitajat	6	6	6	0,0	6	6
Lähi-/Perushoitajat	8	7	7	0,0	7	7
<b>Määrätavoitteet</b>						
Hoitojaksot	340	270	270	0,0	270	270
Hoitopäivät	3739	3510	2920	-16,8	2920	2920
Kuormitus-%	85,37	80	100		83	83
Käynnit/hoitohölkunta	160	200	150	-25	150	150
Ostetut hoitopäivät	67					
Jatkohoito: tulleet	101					
Jatkohoito: lähetetyt	77					
Myydyt hoitopäivät	129					

**Laatutavoite:** Vuodeosastolla annetaan hyvää, yksilöllistä ja ammattitaitoista hoitoa.

KÄYTTÖTALOUS VUODEOSASTO	TP 2020 e	TA 2021 e	Johtoryh ehdotus	Hallitus 2022	Muutos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
<b>TOIMINTATUOTOT</b>							
Myyntituotot							
Täydet valtiolta saadut ko	17.354						
Korvaukset kunnilta ja kun	134.847	9.000	7.500	7.500		8	8
Myyntituotot	152.201	9.000	9.000	9.000		9	9
Maksutuotot			16.500	16.500	83	17	17
Terveystuotot	92.638	130.300					
Maksutuotot	92.638	130.300	93.600	93.600	-28	94	94
Tuet ja avustukset	4.153	1.000	93.600	93.600	-28	94	94
Muut toimintatuotot			3.000	3.000	200	3	3
Muut toimintatuotot	198						
Muut toimintatuotot	198						
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>249.190</b>	<b>140.300</b>					
<b>TOIMINTAKULUT</b>			113.100	113.100	-19	113	113
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							
Maksetut palkat ja palkkiot	-651.769	-659.000					
Jaksotetut palkat ja palkkiot	816		-563.500	-563.500	-14	-564	-564
Henkilöstökorvaukset, hen	27.527						
Palkat ja palkkiot	-623.425	-659.000					
Henkilösivukulut			-563.500	-563.500	-14	-564	-564
Eläkekulut	-167.179	-163.000					
Muut henkilösivukulut	13.586	-19.000	-146.500	-146.500	-10	-147	-147
Henkilösivukulut	-153.593	-182.000	-16.400	-16.400	-14	-16	-16
Henkilöstökulut	-777.018	-841.000	-162.900	-162.900	-10	-163	-163
Palvelujen ostot			-726.400	-726.400	-14	-726	-726
Asiakaspalvelujen ostot	-55.478	-80.000					
Muiden palvelujen ostot	-74.137	-187.500	-40.000	-40.000	-50	-40	-40
Palvelujen ostot	-129.615	-267.500	-136.400	-136.400	-27	-136	-136
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-72.407	-66.300	-176.400	-176.400	-34	-176	-176
Muut toimintakulut			-79.900	-79.900	21	-80	-80
Vuokrat							
Muut toimintakulut	-40	-2.000	-600	-600		-1	-1
Muut toimintakulut	-40	-2.000	-2.000	-2.000		-2	-2
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>-979.080</b>	<b>-1.176.800</b>	<b>-2.600</b>	<b>-2.600</b>	<b>30</b>	<b>-3</b>	<b>-3</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-729.890</b>	<b>-1.036.500</b>	<b>-985.300</b>	<b>-985.300</b>	<b>-16</b>	<b>-985</b>	<b>-985</b>
Poistot ja arvonalentumiset			-872.200	-872.200	-16	-872	-872
Suunnitelman mukaiset pois	-991	-1.000					
Poistot ja arvonalentumiset	-991	-1.000	-1.000	-1.000		-1	-1
<b>LASKENNALLISET ERÄT</b>							
Vyörytykset	-498.571	-439.400	-415.400	-415.400	-5	-415	-415
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>-1.229.451</b>	<b>-1.476.900</b>	<b>-1.288.600</b>	<b>-1.288.600</b>	<b>-13</b>	<b>-1.289</b>	<b>-1.289</b>

## 10.4.2 Laitoshoidon tukipalvelut

### 10.4.2.1 Siivoustoimi

Siivoustoimeen kuuluu Pelkosenniemen toimipisteiden, pääterveysaseman ja neuvolan puhtaanapito. Vuodeosastolla laitosapulaiset osallistuvat avustamaan hoitotyöhön.

TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos-%	TS 2022	TS 2023
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Laitoshuoltajat	3	3	3		3	3
Oppisopimus	1	1	2			

### 10.4.2.2 Välinehuolto

Välinehuoltoa hoitavat pääterveysasemalla ja Savukosken terveysasemalla hammashoitaja ja laitoshuoltajat oman toimensa ohella.

Kustannukset jaetaan avo- ja vuodeosastohoitoon palvelujen arvioidun käytön perusteella.

### 10.4.2.3 Muut huoltopalvelut

#### Ravintohuolto

Ravintohuollon palvelut ostetaan Neidon Sydän Oy:ltä. Sopimus on voimassa 31.12.2022 saakka.

#### Hankintayhteistyö

Kuntayhtymä kuuluu Pohjois-Suomen ERVA-alueen hankintarenkaaseen ja on sitoutunut suorittamaan hankinnat OYS:n hankintayksikön suositusten mukaan. Tavoitteena laajennetulla yhteistyöllä on toisaalta säästää hankinnoissa ja toisaalta kilpailuttaa hankinnat ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Hoitotarvikehankintoja voidaan tehdä myös Lapin keskussairaalaan.





### 10.4.3 ERITYISPALVELUT

Erityispalveluihin kuuluvat laboratorio, röntgen ja kuntoutus.

#### 10.4.3.1 Laboratorio

Laboratorion omana toimintana tuotetaan pikamittareilla suoritettavia tutkimuksia. Näytteiden ottaminen ja näytteiden esikäsittely suoritetaan läheteiden mukaisesti. Tutkimuksia ostetaan pääsääntöisesti Pohjois-Suomen laboratoriokeskus liikelaitoskuntayhtymä Nord-labilta, erikoistutkimuksia ohjeiden mukaisesti myös muualta. Kustannukset jaetaan avo- ja vuodeosastohoidon menoihin tutkimusten jakautumisen suhteessa. Koronanäytteidenotto ja käsittely on tärkeä osa laboratorion työtä.

TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos-%	TS 2022	TS 2023
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Sairaanhoitaja	1,2	1,6	1,6		1,6	1,6
<b>Määrätavoitteet</b>						
Tutkimukset						
oma	9914	10000	10000	0,0	10000	10000
hankitut	11025	11000	11000	0,0	11000	11000
Käynnit	4141	4200	4200	0,0	4200	4200

#### 10.4.3.2 Röntgen

Röntgenin toiminta-ajatuksena on tuottaa omana toimintana riittävän diagnostiikan omaavia perusnatiiviröntgenkuvia. Kuvantamisen toiminnan ohjaavia arvoja ovat asiantuntevuus, inhimillisyys, yhteistyö ja turvallisuus. Kuvantaminen perustuu ammatilliseen osaamiseen ja joustavaan palveluun.

Röntgentoiminnassa on käytössä radiologinen tuotannonohjausjärjestelmä NeaRIS. Kuvien arkistoinnissa ja katselussa on käytössä NeaLink sekä Jivex-ohjelmistot. Kuvantamisen palvelutapahtuma on liitetty Kanta-arkistoon.

Mammografia-, ultraääni-, CT- ja MRI-tutkimukset sekä röntgenkuvien lausunnot hankitaan ostopalveluina.

Röntgenhoitajan toimi on osa-aikainen, 50 % kokonaistyöajasta. Tehtäviin kuuluvat perusnatiiviröntgentutkimusten lisäksi mm. hammaskuvaukset, sydänfilmit, kipsauksessa avustaminen ja kipsin poistot.

Röntgenin kustannukset jaetaan avo- ja vuodeosastohoidon menoihin tutkimusten jakautumisen suhteessa.

TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos-%	TS 2022	TS 2023
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Röntgenhoitaja	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0,5
<b>Määrätavoitteet</b>						
Tutkimukset	663	600	500	-17	500	500
Käynnit	492	200	200	0,0	200	200

### 10.4.3.3 Kuntoutus

Kuntoutuksen toiminta-ajatuksena on ihmisen toimintakyvyn, itsenäisen selviytymisen ja hyvinvoinnin edistäminen eri fysioterapian keinoin. Tavoitteena on edistää ja tukea sekä terveiden että sairaiden ihmisten liikkumis- ja toimintakykyä.

Kuntoutuksessa järjestetään fysioterapiaa, ryhmätoimintaa ja apuvälinepalveluja. Apuvälinepalveluihin kuuluu apuvälineiden tarpeen määrittely, välineiden sovitusta, luovutus omaksi tai käytettäväksi, käytön opetus ja seuranta sekä välineiden huolto. Apuvälinepalvelu siis pitää sisällään apuvälineen tilaamisen, mahdollisen kokoamisen, apuvälinettä koskevien tietojen syöttämisen apuvälineohjelma Effectoriin, apuvälineen luovuttamisen ja käytön ohjaamisen kuntoutujalle tai apuvälineen varastoimisen. Apuvälinepalveluihin sisältyy myös palautuvien apuvälineiden vastaanottaminen, Pelkosenniemen terveyskeskuksessa myös puhdistaminen, apuvälineen huolto ja mahdollisesti varaosien tilaaminen apuvälineeseen.

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla ja sairaanhoitopiireillä siten, että apuvälinepalveluista peruspalvelut saadaan terveyskeskuksista ja sosiaalitoimesta ja erityisen kalliit ja erityisasiantuntemusta vaativat erikoissairaanhoidosta. Apuvälineelainaamosta tulisi löytyä perusapuvälineet kuten kyynärsauvat (aina), suihkutuolit, wc-korotukset, tartuntapihdit jne. Lähitulevaisuudessa apuvälinepalvelut siirtyvät Lapin sairaanhoitopiirille.

Fysioterapeutit osallistuvat aktiivisesti vuodeosastolla annettavan kuntouttavan hoidon toteuttamiseen sekä myös kouluterveydenhuollon terveystarkastuksiin tekemällä ryhtitarkastukset. Kotiin annettavat yksilölliset kuntoutuspalvelut mahdollistavat kotona kuntoutumisen.

Kuntoutuksen ryhmäpalveluja tarjotaan tarpeen mukaan eri-ikäisille asiakkaille, joilla on esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinongelmia, neurologisia sairauksia tai toimintakyvyn heikkenemistä. Ryhmien tavoitteena on toimintakyvyn tukeminen ja ylläpitäminen. Kunnat ostavat fysioterapeutin palveluita järjestämiensä liikunnallisten ryhmien toimintaan ja palvelukodeille.

TUNNUSLUVUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos-%	TS 2022	TS 2023
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Fysioterapeutti	2	2	2		2	2
<b>Määrätavoitteet</b>						
Fysioterapiakäynnit	2278	2700	2500	-7,4	2500	2500
avohoito	1363	1500	1500	0,0	1500	1500
vuodeosasto	264	350	350	0,0	350	350
Apuvälinekäynnit	84	100	100		100	100
Ryhmätilaisuudet	88	90	90	0,0	90	90
ryhmäkäynnit	1004	900	900	0,0	900	900
Ostetut käynnit	83					
Myydyt käynnit						

KÄYTTÖTALOUS ERITYISPALVELUT	TP 2020 e	TA 2021 e	Johtoryh ehdotus	Hallitus 2022	Muutos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
<b>TOIMINTATUOTOT</b>							
Myyntituotot							
Täydet valtiolta saadut ko	71		35.000	35.000		35	35
Korvaukset kunnilta ja kun	6.082	3.000	4.000	4.000	33	4	4
Muut suoritteiden myyntitu	8.248	1.400	1.400	1.400		1	1
Myyntituotot	14.401	4.400	40.400	40.400	818	40	40
Maksutuotot							
Terveystuotot	4.786	10.000	7.500	7.500	-25	8	8
Maksutuotot	4.786	10.000	7.500	7.500	-25	8	8
Tuet ja avustukset	1.279		1.000	1.000		1	1
Muut toimintatuotot							
Muut toimintatuotot	669						
Muut toimintatuotot	669						
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>21.134</b>	<b>14.400</b>	<b>48.900</b>	<b>48.900</b>	<b>240</b>	<b>49</b>	<b>49</b>
<b>TOIMINTAKULUT</b>							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot							
Maksetut palkat ja palkki	-128.854	-132.700	-137.400	-137.400	4	-137	-137
Jaksotetut palkat ja palk	-4.303						
Henkilöstökorvaukset, hen	849						
Palkat ja palkkiot	-132.309	-132.700	-137.400	-137.400	4	-137	-137
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-33.838	-30.700	-32.300	-32.300	5	-32	-32
Muut henkilösivukulut	2.199	-3.800	-4.000	-4.000	5	-4	-4
Henkilösivukulut	-31.638	-34.500	-36.300	-36.300	5	-36	-36
Henkilöstökulut	-163.947	-167.200	-173.700	-173.700	4	-174	-174
Palvelujen ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	-18.470	-16.000	-16.200	-16.200	1	-16	-16
Muiden palvelujen ostot	-128.304	-96.400	-139.600	-139.600	45	-140	-140
Palvelujen ostot	-146.775	-112.400	-155.800	-155.800	39	-156	-156
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-81.164	-109.500	-83.800	-83.800	-23	-84	-84
Muut toimintakulut							
Vuokrat	-6.931	-6.400	-10.500	-10.500	64	-11	-11
Muut toimintakulut	-6.931	-6.400	-10.500	-10.500	64	-11	-11
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>-398.816</b>	<b>-395.500</b>	<b>-423.800</b>	<b>-423.800</b>	<b>7</b>	<b>-424</b>	<b>-424</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-377.682</b>	<b>-381.100</b>	<b>-374.900</b>	<b>-374.900</b>	<b>-2</b>	<b>-375</b>	<b>-375</b>
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poist	-3.874	-9.100	-11.700	-11.700	29	-12	-12
Vyörytykset	381.556	390.200	386.600	386.600	-1	387	387
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>

## 10.5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON YHTEISTOIMINTA-ALUE

Tilivelvolliset                      Ympäristöterveyslautakunta  
    Ympäristöterveysjohtaja  
    Johtava lääkäri

Ympäristöterveydenhuolto on ympäristöperäisten terveysriskien vähentämiseen, poistamiseen ja ehkäisemiseen tähtäävää toimintaa. Se on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioon ottaen valvotaan viime kädessä ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvon ja eläinlääkäripalvelut.

Pelkosenniemen, Savukosken ja Sallan kunnat sekä Kemijärven kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2013 alkaen Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen, joka on Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän alainen tulosalue. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Pelkosenniemi ja Savukoski ja osajäsenkuntia Salla ja Kemijärvi.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueelle kuuluvat yleinen terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Yhteistoiminnan lähtökohtana ovat kuntalaisille laadullisesti samantasoiset ja samanhintaiset palvelut koko yhteistoiminta-alueella. Kaikki yhteistoiminta-alueella olevat ympäristöterveydenhuollon vakituiset toimipisteet ovat jatkaneet toimintaansa.

Eläinlääkäripäivystys hoidetaan yhteistoiminta-alueen kuntien kesken.

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen sopimuspakettia solmittaessa jätettiin Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän perussopimuksen 3 §:ään varaus ympäristönsuojelutehtävien järjestämisestä yhteistoiminta-alueella. Perussopimuksen 3 §:n mukaan ”tarvittaessa kuntayhtymä voi ottaa jäsenkuntien valtuustojen päätöksellä jäsenkunnan ympäristönsuojelun hallinnon tehtävät hoidettavakseen.”

Vuoden 2016 alusta lakisääteiset ympäristönsuojelun viranomaistehtävät siirtyivät Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon järjestettäväksi Pelkosenniemen, Savukosken ja Kemi-järven osalta. Vuoden 2019 alusta myös Salla liittyi sopimukseen.

Ympäristönsuojelua varten on perustettu kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon alaisuuteen oma erillinen tulosityksikkö. Ympäristönsuojelun maksutuotot ohjataan ympäristönsuojelun tulosityksikköön ja tulot vähentävät suoraan mukana olevien kuntien maksuosuutta kustannuksista.

### 10.5.1 Ympäristöterveyslautakunta

Sopijaosapuolten jäsenkuntien ja osajäsenkuntien yhteinen toimielin on ympäristöterveyslautakunta, jonka tehtävänä on toimia ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisena viranomaisena yhteistoiminta-alueella. Ympäristöterveyslautakunnassa on neljä jäsentä. Jokainen jäsenkunta ja osajäsenkunta nimeävät lautakuntaan yhden jäsenen ja yhden varajäsenen. Ympäristöterveyslautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa ympäristöterveydenhuollon toimintaa, toiminnan laatua ja sisältöä sekä taloutta ja koordinoida jäsenkuntien ympäristöterveydenhuollon kehittämistyötä. Ympäristöterveydenhuollon jokaiselle sektorille (terveysvalvonta, eläinlääkintähuolto ja hallinto) ja ympäristönsuojelulle laaditaan oma käyttösuunnitelmansa.

## 10.5.2 Muu hallinto

Hallinnosta vastaa Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä.

*Ympäristöterveysjohtaja* vastaa ympäristöterveydenhuollon toiminnasta ja toimii ympäristöterveydenhuollon henkilöstön esimiehenä sekä esittelijänä ympäristöterveyslautakunnan kokouksissa. Ympäristönsuojeluasioiden osalta esittelijänä toimii kuitenkin *ympäristönsuojelusihteeri*.

*Johtavalle terveystarkastajalle* kuuluu tiedonkeruu ja raportointi, hän toimii vastualueen johtajan sekä sihteerin sijaisena ja hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus ympäristöterveyslautakunnan kokouksissa.

*Ympäristöterveydenhuollon toimistosihteeri* huolehtii yhteistoiminta-alueen toimistopalveluista ja toimii pöytäkirjanpitäjänä ympäristöterveyslautakunnan kokouksissa.

## 10.5.3 Terveysvalvonta

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen terveystarkastajien tehtävänä on käytännössä valvoa terveydensuojelu-, elintarvike-, tupakka-, lääke- ja eläinsuojelulain noudattamista yhteistoiminta-alueella. Yhteistoiminta-alueella on kolme terveystarkastajaa. Lisäksi Sallan praktikkoeläinlääkärien virkatehtäviin kuuluu 10 % elintarvike- ja alkutuotannon valvontaa.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Toimistosihteeri	1	1	0,5 *		0,5	0,5
Terveystarkastaja	3	3	3		3	3
Ympäristöterveysjohtaja	0,5	0,5	0,5 **		0,5	0,5
Eläinlääkäri		0,2	0,2 ***		0,2	0,2
<b>Määrätavoitteet</b>						
Elintarvikelain mukaiset						
kohteet	315	315	303	-3,8		
käynnit	75	105	88	-16,2		
Terveysuojelulain mukaiset						
kohteet	145	145	142	-2,1		
käynnit	63	59	47	-20,3		
Tupakka- ja lääkelain mukaiset						
kohteet	54	48	44	-8,3		
käynnit	21 + 8	12 + 4	17 + 7			
Näytteet						
talousvedet	95	81	69	-14,8		
muut	66	75	75	0,0		
pintapuhtausnäytteet	41	51	50	-2,0		

\* toimistosihteeri/eläinlääkäriin avustaja 0,5 htv on eläinlääkintähuollossa

\*\* / \*\*\* mukana praktikkoeläinlääkäriavustajana 1,0 htv, ei sovelleta työaika

## 10.5.4 Eläinlääkintähuolto

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollon tehtävänä on huolehtia eläimille annettavasta ennaltaehkäisevästä terveydenhoitotyöstä ja sairauksien hoidosta sekä eläinlääkäripäivystyksen järjestämisestä ympärivuorokautisesti toiminta-alueella. Eläinlääkintähuollon tehtäviin kuuluu myös eläintauteihin ja eläinten hyvinvointiin liittyvää viranomaisvalvontaa, jota valtio on sitoutunut kunnilta hankkimaan.

Alueella on viisi eläinlääkärin virkaa. Lisäksi yhteistoiminta-alueella on 1,5 pieneläinhoitajaa ja yksi osa-aikainen (60 %) valvontaeläinlääkäri.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos-%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Eläinlääkäri	5,6	5,6	5,6 *		5,6	5,6
Pieneläinhoitaja	1	1	1,5 **		1	1
<b>Määrätavoitteet</b>						
Sairasmatkat	503	450	450			
Hoidettuja pieneläimiä	3780	4000	4000			
Viranomaistoimitukset	107	150	150			
Porot, loislääkintä	16736	27000	27000			
Maitonäytetutkimukset	127	100	100			
Terveydenhuoltokäynnit	21	18	18			
Röntgentutkimukset	93	100	100			

\* pitää sisällään terveystalouden resurssin, praktikkoeläinlääkäreihin ei sovelleta työaikaa

\*\* toimistos sihteeri/eläinlääkärin avustajan työaika jyvitetty todellisen mukaan

## 10.5.5 Kustannustenjako ja jäsenkuntien osuudet

Ympäristöterveydenhuollon kustannukset jaetaan jäsenkuntien maksettavaksi niiden asukaslukujen suhteessa hallinnon ja terveystalouden osalta.

Eläinlääkintähuollon kustannuksista 75 % laskutetaan asukasluvun mukaan ja 25 % käytön mukaan (kunnan maitotilat 12,5 % ja eloporoluku 12,5 %).

Maksuosuuksien määrittelyssä käytetään edeltävän vuoden 31.12. ajankohdan tietoja. Talousarvioon perustuvat maksuosuudet laskutetaan kunnilta neljässä osassa.

Ympäristönsuojelun maksuosuudet jaetaan mukana olevien kuntien kesken niiden väestötiheyden ja valvontakohdemäärien suhteessa.

## Ympäristöterveydenhuollon jäsenkuntien osuudet, €

Toiminto	Pelkosen- niemi	Savukoski	Kemijärvi	Salla	Yhteensä
Ympäristöterveyslautakunta	400	500	3300	1500	5700
Toimisto	3200	3400	24500	11600	42700
Terveysvalvonta	16200	17600	125100	59300	218200
Eläinlääkintähuolto	34100	60400	251500	133500	479500
<b>Yhteensä 2022</b>	<b>53900</b>	<b>81900</b>	<b>404400</b>	<b>205900</b>	<b>746100</b>
<b>Talousarvio 2021</b>	<b>54300</b>	<b>79900</b>	<b>407200</b>	<b>213000</b>	<b>754400</b>
Muutos Ta2022 - Ta2021 %	-0,7	2,5	-0,7	-3,3	-1,1
<b>Tilinpäätös 2020</b>	<b>49896</b>	<b>72639</b>	<b>374409</b>	<b>195007</b>	<b>691951</b>

## Ympäristöterveydenhuollon kustannukset asukasta kohden, €

	Pelkosen- niemi	Savukoski	Kemijärvi	Salla	Alue keskimäärin
<b>Talousarvio 2022</b>	<b>57,89</b>	<b>81,17</b>	<b>56,24</b>	<b>60,43</b>	<b>59,51</b>
<b>Talousarvio 2021</b>	<b>57,83</b>	<b>79,50</b>	<b>55,98</b>	<b>62,65</b>	<b>59,79</b>
Muutos Ta2022 - Ta2021 %	0,1	2,1	0,5	-3,5	-0,5
<b>Tilinpäätös 2020</b>	<b>53,14</b>	<b>72,28</b>	<b>51,47</b>	<b>57,35</b>	<b>54,84</b>

Kunta	Asukasluku 31.12.2020
Pelkosenniemi	931
Savukoski	1009
Kemijärvi	7191
Salla	3407
yhteensä	12538

KÄYTTÖTALOUS YMPÄRISTÖTERVEYDEN- HUOLLON YHTEISTOIMINTA-ALUE	TP 2020	TA 2021	Ympertv ltk ehdotus	Johtor ehdotus	Hallitus 2022	Muu- tos %	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot								
Täydet valtiolta saadut ko	69.844	76.500	85.300	85.300	85.300	12	85	85
Korvaukset kunnilta ja kun	6.287	10.000	9.800	9.800	9.800	-2	10	10
Muut suoritteiden myyntitu	39.327	34.000	58.200	58.200	58.200	71	58	58
Myyntituotot	115.458	120.500	153.300	153.300	153.300	27	153	153
Tuet ja avustukset	3.331			2.200	2.200		2	2
Muut toimintatuotot								
Muut toimintatuotot	19							
Muut toimintatuotot	19							
TOIMINTATUOTOT	118.807	120.500	153.300	155.500	155.500	29	156	156
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot								
Maksetut palkat ja palkki	-500.564	-525.900	-537.500	-537.500	-537.500	2	-538	-538
Jaksotetut palkat ja palk	-10.682							
Henkilöstökorvaukset, hen	2.288							
Palkat ja palkkiot	-508.959	-525.900	-537.500	-537.500	-537.500	2	-538	-538
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-131.291	-122.000	-128.500	-125.700	-125.700	3	-126	-126
Muut henkilösivukulut	5.175	-21.700	-21.800	-22.200	-22.200	2	-22	-22
Henkilösivukulut	-126.115	-143.700	-150.300	-147.900	-147.900	3	-148	-148
Henkilöstökulut	-635.075	-669.600	-687.800	-685.400	-685.400	2	-685	-685
Palvelujen ostot								
Muiden palvelujen ostot	-45.241	-58.500	-65.050	-69.450	-69.450	19	-69	-69
Palvelujen ostot	-45.241	-58.500	-65.050	-69.450	-69.450	19	-69	-69
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-8.319	-10.500	-10.750	-10.750	-10.750	2	-11	-11
Avustukset								
Avustukset kotitalouksille	-22.069	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000		-30	-30
Avustukset	-22.069	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000		-30	-30
Muut toimintakulut								
Vuokrat	-56.112	-57.900	-59.100	-59.100	-59.100	2	-59	-59
Muut toimintakulut	-6.210	-8.300	-500	-500	-500	-94	-1	-1
Muut toimintakulut	-62.323	-66.200	-59.600	-59.600	-59.600	-10	-60	-60
TOIMINTAKULUT	-773.027	-834.800	-853.200	-855.200	-855.200	2	-855	-855
TOIMINTAKATE	-654.220	-714.300	-699.900	-699.700	-699.700	-2	-700	-700
LASKENNALLISET ERÄT								
Vyörytykset	-37.731	-40.100	-37.600	-46.400	-43.600	16	-46	-46
TILIKAUDEN TULOS	-691.951	-754.400	-737.500	-746.100	-746.100	-1	-746	-746



## 10.5.6 Ympäristönsuojelu

Kunnassa toimii ympäristönsuojeluviranomainen, joko kunnan omana toimielimenä tai kuntalain mukaisena kuntien yhteistoimintana. Toimielimen tehtäviin kuuluu monissa laeissa määriteltyjen ympäristönsuojelun viranomaistehtävien lisäksi ympäristönsuojelun yleinen edistäminen. Kunnanhallitus ei voi toimia ympäristönsuojeluviranomaisena. Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto on järjestänyt lakisääteiset ympäristönsuojelun viranomaistehtävät Pelkosenniemen, Savukosken ja Kemijärven osalta 1.1.2016 alkaen ja Sallan osalta 1.1.2019 alkaen.

Ympäristönsuojelutehtäviä hoitaa kaksi viranhaltijaa.

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on lupa- ja valvontaviranomaistehtävänsä lisäksi toimia paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edun valvojana. Tässä tehtävässään se toimii erityislainsäädännön perusteella itsenäisessä ja riippumattomassa asemassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen katsotaan siten myös pitkällä tähtäimellä ajavan kestävä kehityksen ja samalla kunnan yleistä etua, vaikka yksittäistapauksissa tämä voi olla ristiriidassa esimerkiksi kunnan elinkeinopoliittisen edun kanssa.

Ympäristönsuojelun lakisääteisten tehtävien hoitamisesta ja kustannusten jaosta on tehty sopimus ao. kuntien ja kuntayhtymän kesken. Ympäristönsuojelun tuloksikkoo pidetään yhteistoiminta-alueen muusta talousarviosta erillisenä. Ympäristönsuojelun maksusuodet jaetaan mukana olevien kuntien kesken niiden asukastiheyksien ja valvontakohteiden suhteessa, painottaen jälkimmäistä. Ympäristötarkastajien työajan käyttöä seurataan, ja mikäli toteutuneessa on ennakkolaskutukseen verrattuna vähäistä suurempi muutos, maksusuoduksia oikaistaan tarvittaessa tilinpäätöksessä.

TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos%	TS 2023	TS 2024
<b>Voimavarat</b>						
Henkilöstö						
Ympäristönsuojelusihteeri	0,8	0,9	1		1	1
Ympäristötarkastaja	1	1	1		1	1
Hanketyöntekijä		0,7				
<b>Määrätavoitteet</b>						
Ympäristönsuojelulain mukaiset						
lupa- ja rekisteröintipäätökset	8	9	6			
valvontakohteet	68	64	78			
suunnitelman muk.käynnit	18	20	11			
määräykset	0	1	1			
Maa-aineslain mukaiset						
lupapäätökset	8	10	9			
kohteet	67 (78*)	70	71 (82*)			
käynnit	37	40	4			
määräykset	1	2	1			
Vesihuoltolain mukaiset						
päätökset	3	3	3			
määräykset	0	0	0			
Vesilain mukaiset						
päätökset	0	1	0			
Maasto- ja vesiliikennelain muk.						
päätökset	0	1	0			
Jätelain mukaiset						
päätökset	69	3	2			
kohteet	12	81	82			
suunnitelman muk.käynnit	1	10	10			
määräykset	0	1	1			

\*maa-ainesluvut, joiden voimassaolo on mennyt umpeen, mutta aluetta ei ole hyväksytty maisemoiduksi

**Jäsenkuntien osuudet, €**

<b>Ympäristönsuojelu</b>	Pelkosen- niemi	Savukoski	Kemijärvi	Salla	Yhteensä
Talousarvio 2022	11700	12200	44700	22800	91400
Talousarvio 2021	9600	10800	37900	19300	77600
Muutos Ta2022 - Ta2021 %	21,9	13,0	17,9	18,1	17,8
Tilinpäätös 2020	8407	9539	33323	16972	68241

**Ympäristönsuojelun kustannukset asukasta kohden, €**

	Pelkosen- niemi	Savukoski	Kemijärvi	Salla	Alue keskimäärin
Talousarvio 2022	12,57	12,09	6,22	6,69	7,29
Talousarvio 2021	10,22	10,75	5,21	5,69	6,15
Tilinpäätös 2020	8,95	9,49	4,58	4,99	5,41

TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot								
Täydet valtiolta saadut ko	24.128	31.000				-100		
Korvaukset kunnilta ja kur	510	3.600	3.000	3.000	3.000	-17	3	3
Muut suoritteiden myynti	43.722	48.900	37.000	37.000	37.000	-24	37	37
Myyntituotot	68.361	83.500	40.000	40.000	40.000	-52	40	40
Tuet ja avustukset	322			400	400		0	0
TOIMINTATUOTOT	68.682	83.500	40.000	40.400	40.400	-52	40	40
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot								
Maksetut palkat ja palkki	-92.841	-98.400	-81.700	-81.700	-81.700	-17	-82	-82
Jaksotetut palkat ja palk	-1.708							
Palkat ja palkkiot	-94.549	-98.400	-81.700	-81.700	-81.700	-17	-82	-82
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-18.095	-16.700	-14.300	-13.900	-13.900	-17	-14	-14
Muut henkilösivukulut	1.106	-3.500	-2.700	-2.800	-2.800	-20	-3	-3
Henkilösivukulut	-16.990	-20.200	-17.000	-16.700	-16.700	-17	-17	-17
Henkilöstökulut	-111.538	-118.600	-98.700	-98.400	-98.400	-17	-98	-98
Palvelujen ostot								
Muiden palvelujen ostot	-12.656	-26.600	-17.200	-18.000	-18.000	-32	-18	-18
Palvelujen ostot	-12.656	-26.600	-17.200	-18.000	-18.000	-32	-18	-18
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-1.984	-2.800	-2.200	-2.200	-2.200	-21	-2	-2
Muut toimintakulut								
Vuokrat	-6.337	-8.100	-7.400	-7.400	-7.400	-9	-7	-7
Muut toimintakulut	-212	-500	-200	-200	-200	-60	0	0
Muut toimintakulut	-6.549	-8.600	-7.600	-7.600	-7.600	-12	-8	-8
TOIMINTAKULUT	-132.728	-156.600	-125.700	-126.200	-126.200	-19	-126	-126
TOIMINTAKATE	-64.045	-73.100	-85.700	-85.800	-85.800	17	-86	-86
LASKENNALLISET ERÄT								
Vyörytykset	-4.196	-4.500	-3.800	-5.600	-5.600	24	-6	-6
TILIKAUDEN TULOS	-68.241	-77.600	-89.500	-91.400	-91.400	18	-91	-91

# PELKOSENNIEMEN-SAVUKOSKEN KANSANTERVEYSTYÖN KUNTAYHTYMÄ

